

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal

Bulv. Regele Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egyes évre 600 Lel
Fél évre 300 Lel
Negyed évre 150 Lel
Havonta 50 Lel

Küldetések díjazásáért
Majdani naponta reggel.

Egyes szám ára 3 lej, vasárnap
4 ól. Bucarestben 60 banival
több.

Mi történt?

Az újságolvasó előtt nem lehic-
fett közömbös az, hogy az utóbbi
időben mindsurábbem vetik bele hí-
vatalos és félhivatalos emberek a
közvéleménybe a kisebbségi kér-
dést. Minisztertanácsokon, ankéte-
ken, bizalmas értekezleteken for-
tos téma a kisebbségi Kérdés, Tar-
tarescu kisebbségi miniszter sűrű
prédélyi kirándulásai se szórakozás
jellegűek és az se történik minden
cél és érdek nélkül, hogy a kor-
mány meg akarja oldani a kisebbségi
és elsősorban a magyar fele-
kezeti iskolák nagy problémáját
és az iskolai reform megalko-
tásánál meghallgatja a kisebbségi
vezetők véleményét is. A Bucures-
tii kormányajtó hasábjain is igen
sűrű időközökben bukkan fel egy-
egy híradás, amely arról tudósít,
hogy tervbevetéki valamilyen, a ki-
sebbségi jog szabad gyakorlását
eddig akadályozó rendelet emyhité-
sét, azonkívül az ellenzék lapok
már úgy beszélnek a magyar ki-
sebbségről, erről a két és fél mil-
liós egységes, hatalmas tömegről,
mint erős szövetségesekről.

Ezek a jelenségek gonolódóba
ejtik Erdély magyarságát és szin-
te önmagától vetődik fel a nagy
kérdés: miért? Mi történt egyszer-
re, hogy az eddig bezárt ajtók ki-
nyílnak, hogy a komoran rideg és
minden jogos kérdés és követelés
elől mereven elzárkózó Bucures-
ti most udvarias és belátó akar len-
ni? Mi rejlik a hirtelen frontváltó-
zás mögött, talán új politikai orien-
tálódás, vagy talán a józan belátás
lett urrá, esetleg előkerült a lom-
tárból Trianon és Alba-Julia és el-
nem üzhető mementóként adnak
életjeit magukról? Ezek csak talá-
latások, de mi úgy hisszük, hogy
a feleletet máshon kell keresni.

A nagy kérdésnek talán az lehet-
ne a leg'gazab és leg'összintébb fe-
lelet, hogy a kisebbségi kérdés fe-
lett a jelen körülmények között
nem lehet napirendre térni azzal a
szép frázissal, hogy Romániában
nincsen kisebbségi kérdés. A kisebbségi
kérdés itt ég a legnagyobb-
dott Románia testén és amíg he-
nem gyógyul ez a seb, addig ez a
test nem képes termékeny munkát
kifejteni. A mi véleményünk az,
hogy ezt a kérdést meg kell oldani
és az annyiszor hangoztatott ki-

vánsgokat honorálni kell. A dol-
gok természetes folyamánya, a
kérelmelhetetlen törvényszerűség
idézte elő, hogy napirendre kerül-
jön a kisebbségi kérdés és onnét
addig le se vegyék, amíg min-
denki megelégedésére meg nem ol-
dódik.

De a dolgok természetes folyo-
mánya lesz az is, hogy egy kultúr-
rájának, vallásának és hagyomá-

nyainak szabadon élő kisebbség
értékes, hasznos és intelligens ele-
me lesz a mindennapi konszolidá-
lódni akaró államnak. Egy megelé-
gedett kisebbségre építeni lehet és
az építmény szilárd lesz. Csak
tartsák Bucures-ten felszinen ezt
a kérdést, de vigyázzanak, nehogy
ez a rendkívül fontos akta elfinté-
zetlenül, vagy csak félig elintézve
kerüljön az trattárba.

A cseh kisebbségek ügye a döntőbíró előtt.

(Királyság visszaállítását tervezik Bajorországban. — Poin-
caré újabb válasza Macdonaldnak.)

Zürichből táviratozzák: A nép-
szövetségi ligák záróülésén a né-
zeti kisebbségek kérdése is szóba-
került. *Moderne* csehszlovákiai
német képviselő ismertette a cseh-
országi németek panaszait és azt
javasolta, hogy a Népszövetség
kérjen szakvéleményt az állandó
nemzetközi törvényszéktől. Cseh-
ország képviselője is felszólt az
ülésen és a csehországi németek
panaszait jogosulatlanokká jelen-
tette ki. Ezzel szemben gróf Appo-
ny Albert, Bernadot, báró Adels-
ward, Politis volt görög miniszter
és Baudis a vélemény kikérése mel-
lett foglaltak állást, mert szerintük
ebben a kérdésben csupán a bírói
döntés tisztázhatja a helyzetet. A
népszövetségi ligák legközelebb
március tizenkilencedikén Brüsszel-
ben ülésnek.

Reformokon dolgozik az angol mun-
kaspárt.

Londonból táviratozzák: Snow-
den kincstári kancellár adókönyv-
téseket tervez és így elsősorban a
cukor és a teaadót korlátozza vagy
törli el egészen. Ugyanis az „*első
reggel*” szintén egyik jelszavuk
volt a választásokban a munkás-
párti jelölteknek. Reform tervekben
dolgozik a Macdonald kormány
többi minisztere is és mindenké-
lőtt a mezőgazdasági helyzetet
akarnak könnyebbiteni. Az egész-
ségügyi miniszter a lakáskérdés
sürgős megoldása foglalkoztatja.

Londonból táviratozzák: Mac-
donald miniszterelnök ma visszaér-
kezett skóciai utjáról. Dél előtt fo-
gadta a külügyminiszterhumban a
londoni francia nagykövetet, aki
a Poincaré-nak hozzáintézett válasz
levelét nyújtotta át. A kvélváltást

valószínűleg még ma közzéteszik.

Párisból táviratozzák: A Petit
Parisien Macdonald angol és Poin-
caré francia miniszterelnök levél-
váltásával kapcsolatban azt írja,
hogy optimizmussal lehet a jövő
elő nézni. A lap szerint a kölcsö-
nös engedmények egyik jele Poin-
caré-nak a pfalzi kérdésben való
magatartása. A lap azt jósolja,
hogy a német jóvátétel ügyében
kiküldött szakértőbizottságok ja-
vaslatát valamennyi kormány el-
fogja fogadni, mert az elutasítás
következéseiért Franciaország
a felelősséget nem vállalhatná ma-
gára.

Királyság visszaállítását tervezik
Bajorországban.

Münchenből táviratozzák: A
bajor „Hazaszolgálat és király-
szövetség” közölte tagjaival, hogy
együtt fog működni a bajor nép-
párttal, amelynek a fel fogása töké-
letesen fedi a szövetség politikai
érzelmeit. Az együttműködés fő-
célja a királyság mielőbbi vissza-
állítása Bajorországban. Már egé-
szen bizonyos, hogy Hitler Adolf,
dr. Weber és a többi szélső jobb-
okali vezér ügyének főtárgyalá-
sát a müncheni törvényszék előtt
fogják megtartani. A hatóságok
minden intézkedést megtettek,
hogy a pör idején esetleg kirobba-
zó rendezavarásoknak minél hama-
rabb gátat vessenek. Hitler szer-
vezetel is nyugalomra intik a kö-
zönséget és kérik, hogy felelőtlen
heccelődéseknek ne üljenek fel.

Berlinből táviratozzák: A má-
sodik szakértő bizottság ma déli
után teljes ülést tartott. Az első bi-
zottság Mac Cenna elnöklésével
szintén ülésezett, amelyen Berg-
mann német államtitkár és Was-
sermann, a német birodalmi bank
egyik vezető tisztviselője szintén
jelen voltak. Azt hiszik, hogy a
bizottságok munkája egy hónapig
fog tartani.

Román-osztrák egyezmény.

(Seypel kancellár Bucures-
ti utjának célja.)

Bucures-
től jelentik: Az Ar-
gus intervjut közöl Knobloch, Bu-
cures-
től osztrák követtel, aki sze-
rint Seypel osztrák kancellár bu-
cures-
től utazásának eszméje a Nép-
szövetségből indult ki, amely azt
követelte, hogy az osztrák kor-
mányelnök látogasson meg vala-
mennyi szomszédállamot, bizto-
sítsa őket Ausztria békés intenciói-
ról és a barátságos viszony újra-
felvételéről. A látogatásnak gaz-
dasági célja van és ez alkalom-
mal a két állam között még fenn-
álló valamennyi függő gazdasági
kérdés megbeszélés alá kerül.

A román-osztrák kereskedel-
mi egyezmény a legnagyobb ked-
vezmény klauzulájával diplomá-
ciai levelezés útján már csaknem
elintézettnek tekinthető, csupán
még aláírásra vár. Ha ez most
megtörténik, úgy az egyezmény
azonnal életbe léphet. A szerződés
a kölcsönös kedvezmény szelle-
mében készült. Valószínű még
más szociális szerződés megkü-
tése is, mert a tárgyalások folya-
mán szóba kerül az igazságügyi
egyezmény, a büntetettek kiszol-
gáltatásának ügyében kötendő
szerződés és a békeszerződésből
folyó kérdések likvidálása.

Seypel osztrák kancellár hol-
nap Curticin (Kürtösön) keresztül
érkezik, ahol fogadására megie-
lenik dr. Behavetz temesvári osz-
trák konzul.

A drágasági pótlék.

(Félmilliárd lejt osztrák szét a
tisztviselők között.)

Bucures-
től jelentik: A Ka-
rnara költségvetési bizottsága Bra-
tianu Vintila pénzügyminiszter el-
nöklése mellett tegnap ülést tar-
tott, amelyen a költségvetésben a
tisztviselők számára felvett 550
millió felosztásáról tárgyaltak. A
bizottság elhatározta, hogy ebből
az összegből drágasági pótlék cí-
men száz milliót folyósítanak az
állami nyugdíjasok részére, bele-
értve a csatolt területek nyugdíja-
sait is. — Százmillió fog a
Lalescu féle index sérelmel
nek eliminálására szolgálni. A meg-
maradó háromszázötven milliót
az összes állami tisztviselők kö-
zött osztják fel.

Mardarescu arra kérte a pénz-
ügyminisztert, hogy a tisztikar
fizetését emeljék fel legalább a
bírói fizetések nivåjára. A minisz-
ter a kérelemre azt felelte, hogy
a jelenleg rendelkezésre álló erő-
források kizárják a fizetések bár-
milyen emelését.

Bankszolgák réme

Prágából jelentik: Vakmerő rablás történt szombaton fényes nappal, Prága legforgalmasabb utcáján. Alig 24 órára a vakmerő rablás elkövetése után valamennyi tettes a prágai rendőrség kezében volt, sőt a rablott pénz legnagyobb része is megkerült. Maga az eset a következő:

A prágai Petschek bankcég szolgája, Fleischmann szombaton egy börtáskában 100.000 dollárt, 29 ezer csehszlovák koronát és két Prager Eisenindustrie-részvényt vitt. A forgalmas prágai utcán egy férfi, látszólag véletlenül összeütközött vele. Ezt egy hátról jövő másik férfi arra használta fel, hogy kirántotta Fleischmann börtáskáját és egy hasonló üres táskát ejtett Fleischmann lába alá, hogy azt higgye, saját táskáját ejtette el. Fleischmann tényleg beugrott ennek a trükknek, lehajolt a táská után, először hátról erős ütést mérték a fejére úgy, hogy elterült. A rablók a pénzzel elsiettek és eltűntek az ucca forgatagában.

A prágai rendőrség már szombaton elfogta Cenci Antonio olasz állampolgárt, akit a rablással alaposan gyanúsítottak. A rendőrség abból a feltevésből kiindulva, hogy egyedül nem követhette el a vakmerő rablást, utasította a határrendőrségeket, hogy a legszigorúbban vizsgálják meg az átutazó olasz állampolgárok személyazonosságát és podgyászát. Másnap telefonértesítés jött a veneciai határállomásról, hogy ott feltartóztatták Ronchi Marcello és Fenaro Mario olasz állampolgárokat és 10.000 dollárt, 33.000 csehszlovák koronát és 6 millió osztrák koronát találtak náluk.

furfangos trükkel fosztogat a nyílt uccán egy rablóbanda.

A rendőrség intézkedésére a két olaszt Prágába szállították.

Tegnap este nagyon értékes vallomást tett Novák prágai sofőr, akit az olaszokat szállította. Novák elmondta, hogy utközben az egyik olasz leszállt az autóról és a szántóföldre ment. A rendőrség detektívjei azonnal kiszálltak a jelzett helyre és megtalálták Fleischmann táskáját 100 ezer koronányi részvényvel, amelyet a rablók valószínűleg nem mertek értékesíteni.

A bécsi rendőrség értesítése szerint Cenci és cinkosainak a prágai rablás nem első bűne. Az elmúlt héten egy bécsi bankszolgáltól hasonló trükkel 93 millió osztrák korona értékű pénzt és értékpapírokat raboltak el. Bécsben, amint megállapították, négyen voltak a rablók. Ez a társuk azonban mint egy hálókocsikalauz vallomásából kitűnik, nem utazott velük Prágába. Az osztrák rendőrség széleskörű nyomozást indított a negyedik cinkos felkutatására és a rablóbanda bünlajstromának megállapítása céljából.

oooooooooooooooo

— Gombamódra szaporodnak a Brázay mentholsósborszesz (Mentholin) használói, mert kétségtelen, hogy a valódi Brázay kitűnő házi-szer. Mindenütt kapható! Nagyban Hehs és Klein cégnél Arad.

Harc a regények ellen.

Irta: Orbók Áttila.

(Párisi levél.) A párisi könyvkereskedők szindikátusa idei évkönyvében megállapította, hogy az általános drágaság és speciálisan a könyv drágulása ellenére, soha anynyi regény nem fogyott, mint az elmúlt esztendőben. — Nem hiába Páris a szellemi élet központja; nem hangozhatott el ez a megállapítás sem a nélkül, hogy valóságos irodalmi csata ne fejlődjék ki körülötte. Publicisták és szociológusok támadják a regényolvasási lázt. Nálunk szinte kétségbeesve nézik az írók és a könyvkiadók a regényirodalommal szemben mutatkozó, sok tekintetben a gazdasági nyomorúságon alapuló közönyt. Mik lehetnek a regénykultusz ellen a kifogások, kivált itt, Franciaországban, ahol a ponyvairodalomnak alig van keletje s a munkás és varróleány olcsó, pár sous kiadásban hozzájuthat a legkitűnőbb írók alkotásaihoz.

A regényolvasás legnagyobb veszedelme, — mondják a regényellenesek — hogy teljesen elvonja a közönséget az ismeretterjesztő és tudományos munkáktól. A szerelmi tárgyú regények a fiatalok élelmi képzelőtehetségét rontja meg és tereli rossz irányba, a mozi és detektívregény a bűnre való hajlamot táplálja, — ezek mind közismert dolgok. De egy új és nagyon érdekes szempont jelentkezik a támadásokban. ame-

lyek egyenesen a legnagyobb modern írókat hibáztatják a közönség tudatlanságáért!

A regény, a francia irodalmi tradíciók szerint, romantikus alkotás, amelynek célja valamikor az volt, hogy a realitásokban kifáradt olvasót egy irreális világba vezesse, ahol gondjait kipihenhette és az irodalmi munkában gyönyörködve, nemesen szórakozhatott. A romantikus regény után, Flaubert nyomán, jött az új regénytípus, a naturalista, a verista regény, a szociológiai és tisztán tudományos problémákat felölelő alkotások. És ezek azok a regények, amelyek a közönséget tudatlannokká teszik, sőt ami még rosszabb, egyenesen félrevezetik és téves eszmék kódéba burkolják értelmét. Ezek a regények oktatni, nevelni akarnak, a nélkül, hogy az író tudná, vagy tudhatná mindazt, amit gazdag és változatos téma-körébe felöl.

Ha a közönség meg akar ismerni egy szociális problémát, vagy egy országot, — mit csinál? Megvesz egy regényt, amely azzal a kérdéssel foglalkozik, ami éppen érdekli. A regény tudományromboló hatásának legtipikusabb példája Pierre Loti regénye, aki a világ minden nemzetével elhitette, hogy a japánok amolyan majomemberek, akik legfeljebb arra jók, hogy őseik kardjával hadonásszanak. Az orosz vereség okai között nem utolsó helyen áll Loti regénye. A regény lett a törté-

Tüdőbajosok panasza.

(Beszüntették a temesvári tüdőgondozót.)

(Panaszos levél.) Igen tisztelt szerkesztő ur! Százak és százak, hozzám hasonló sorban selymődő betegek nevében kérem e sorok szives közreadását, mert látom, hogy b. lapja minden igazán közérdekű dolgot, legyen az akár aradi, akár temesvári, mindenkor melegen fölkarolt. Nem tudom, Aradon hogyan van, de nálunk Temesvárott most fölsozlatták a tüdőgondozó intézetet, a poliklinikai ambulárium költségvetéséből törölték a kezelőorvos fizetését és így egyszerre vége szakadt gyógykezelésünknek. Igaz, hogy a kórházba járhatnánk, de Szerkesztő ur tudja legjobban, hogy ez ma már sehol a világon nem az a mód, ahogyan a tüdőbetegeket kezelik.

A tüdővész különösen a háború óta rémesen elszaporodott, ezren és ezren hordják magukban a halálos, fertőző kórt s így nem beszüntetni kellene a tüdőgondozókat, hanem ujakat létesíteni, lehetőleg minden városrészben egyet.

A Közlönyt sokan olvassák, sulya, tekintélye van s a hivatalos helyek is kénytelenek véleményét figyelembe venni s így kérjük, emelje fel szavát a mi érdekünkben is, mert a mikor igen helyesen a fogbetegeket ingyen kezelik a fogakat ingyen tömők állami ambuláriumokban, ugyanakkor van legalább is olyan állami érdek, hogy a tüdőbetegek is hasonló elbánásban részesüljenek.

Fogadja soraim leközléséért

sok száz sorstársam nevében őszinte, hálás köszönetemet.

Egy tüdőbajos állami tisztviselő.

A bécsi kalapdivat.

(Ezüst, arany, csipke pompáznak az új kalapokon.)

Bécsből jelentik: A bársony pillanatnyilag letűnt az uccákról s a selyem vette át az uralmat. A vezető divatszalonokban csodaszép egyszerű formákat látunk kreppből, satimból vagy maroquinból, főképp azonban csillogó selyemből, mely a haját előnyösebben tünteti fel, mint a tompa színek. Az anyag csillogó és matt olalai gyakran kontraszt-hatásokra vannak felhasználva. Látunk például egy modellt, egy kis felgyürt formát, melynek karimája himezve van, míg másik hátul nagy maslival van ékesítve. Még gyakrabban látni kétoldali maslidoszt a walkürmaslik stílusában, szárnyakhoz hasonlóan. A rájerek, különösen a büszke paradicsommadárrá jerek ismét modernek. A prémköpenyhez még mindig hozzátartozik a prémbarett, mely a vakond-prémtől a csincsilláig minden prémfajtában megtalálható. Néha tányérsapka alakú, melyet csak aztán a fején gyürnek össze a kívánt formára, olykor Napoleon, vagy Toque, mely a kifejezésteljes arcoknál mindig nagyon jól áll.

Az estélyi kalapok között még mindig az ezüst anyagu kalap uralkodik, gyakran tüllel kombinálva. Egy új ilyenfajta modell széles ezüst hajtókófia turbánszerűleg van a fej köré csavarva. Az oldalán gyémánt vagy műékkövekből készült csat van. A tük a kalap sima falán ragyszerűen alkalmazhatók, pompásan hatnak és különösen színházi páholyokban nagyon hatásosak. Gyönyörűek azok a modellek is, melyeknek tollakból van uszányuk, mely festőien omlik a vállakra. Este kizáróan ezüstben, aranyban, csipkében, rájerekben, sziporkázó csatokban és tüllökben pompáznak a kalapok, míg az uccán megelégszik a divathölgy egy fekete vagy barna gyürt formával vagy pedig prémbarettel.

oooooooooooooooo

— Valószínűleg megsemmisítik a debreceni választást. Debrecenből táviratozzák: Az itteni választási központi választmány valószínűleg megsemmisíti a debreceni harmadik kerületben most lezajlott képviselőválasztás érvényességét, mert a választási elnök állítólag súlyos technikai hibákat követett el. A pótválasztást már kitűzték hétfőre és ha addig a központi választmány el nem intézné a kérdést, a pótválasztás megtörténik. Azonban a megsemmisítés ennek dacára bekövetkezhet az alapválasztásra vonatkozólag, a mellyel természetesen nullifikálnák a pótválasztás eredményét is.

nelem, a szociológia, sőt a természet-tudomány bibliája a közönség szemében és hogy a közönség az írók felületes tudásából meríti a maga tudását; ez a művelődés katasztrófája, — a regény ellenségei szerint. De nemcsak a közönséges halandók esküsznek a regényekre, hanem újabban a Sorbonne professzorai is regényekből merítenek dokumentáló példákat s ezzel a regényt a tudományos források sorába emelik.

Kétségtelen, hogy a regény elleneségei, — élükön Jean Hess-el, az ismert publicistával — nem ok nélkül támadják a regényolvasási lázt. Hány magyar íróról tudunk, aki indiai történetekkel szórakoztatta közönségét, pedig csak térképről ismeri Indiát. És hány regény jelent meg a rádiumról a világ könyvpiacán, a nélkül, hogy az írónak a leghalványabb sejtelmé lett volna a legelemibb fizikáról és kémjáról. Azonban a regény elleneségeit Tristan Bernard egy mondattal, hazai nyelven kifejezve: „elintézte.“ Mikor megkérdezte tőle egy irodalmi lap munkatársa, hogy mit szól a támadásokhoz, azt válaszolta: — Hát a tudósok munkái nem regények? Csak hogy az övek olvashatatlannul unalmas! Annyi bizonyos hogy regények elleneségei nem sok eredménnyel vették fel a harcot, mert azt mindenki belátja, hogy mégis csak jobb, ha a közönség regényeket olvas, mint — semmit sem.

Mire megvénülünk.

Aradi Öregek Otthonának érdekes lakója. — Egy régi világ megprohikant tanuja. — A memoár-író Klein Ignác. — Akinek nem kellett az udvari szállítói cím.

Klein Ignác má nyolcvan esztendőös derüs bácsi, mögötte egy szép múlt, előtte... vajjon mi is lehet még egy nyolcvan esztendőös fehérhaju bácsi előtt? Klein Ignác a régi Arad egy markáns egyénisége, hosszú ötven év alatt sokat szerepelt és úgy véli, nem élt hiába. Tagja volt a törvényhatósági bizottságnak, szentesvédélyes harcosa a függetlenségi eszméknek, előjáró esztendőig az Ipartestületben, az izraelita hitközségben is előjáró, Kossuth-asztaltársaság, Kossuth Lajos-betegsegélyző egyesület, Polgári lövészegylet és még sok egyesület, társaság, testület, jótékonyosság, közéleti szereplés — ez Klein Ignác múltja és ő büszke a múltjára, akár a katona sebeire. Annak a világnak a tanuja ez az egykor tekintélyes, most már nyugalmába vonult pékmeester, amelyben még csizmában jártak az emberek és szép fényes kardok is kötöttek oldalukra, meg ünnepélyes alkalmakkor felvonultak az egyesületi zászló alatt, az ötven év előtti pátriárkális kornak, amikor az ilyen csizmás-kardos emberek figyeltek arra, hogy mit üzen Turinből „a kormányzó”. Sokan, nagyon sokan elcsendesedtek már a kormányzó váró, kerekhasu, borívó aradi polgárok, maga a nagy kormányzó is ott álmodik a 48-as forradalomról a budapesti Kerepesi-uti temető mauzóleumában, csak Klein Ignác maradt itt az új világban, az új emberek között.

Hogyan kezdődik a közéleti szereplés.

— Szegeden születtem 1844-ben és bizony ma már nyolcvan éves vagyok — mondja Klein Ignác öreges, asztmától elfulladó hangon. — 1860-ban jöttem Aradra és mindjárt megszerettem a várost. 69-ben meg is nősültem, akkoriban még az volt a divat: ilyen fiatalon házasodni. Péküzletet nyitottam és becsülettel, szorgalmasan dolgoztam. Hogy mi minden voltam? Hát hat évig tagja voltam a törvényhatósági bizottságnak, ahol minden közérdekű dologhoz hozzászóltam, régi aradiak még emlékeznek rám. A függetlenségi pártnak 45 évig voltam buzgó tagja és harminc évig alelnöke. Én nagy függetlenségi ember voltam, pedig de sokan csábítottak a jobb-párthoz. Az izraelita hitközségben hat évig előjáró voltam, az Ipartestületben is sokáig előjáróskodtam, negyven évig volt sütődém a Karolina-uccában, én is építettem azt a házat, amely ma már nem az enyém. Munkatársa voltam a Sütők Országos Lapjának és örökös elnöke a Sütők Országos Szövetségének. Lásuk csak még... A Kossuth-asztaltársaságnak harminc évig alelnöke voltam és a Kossuth Lajos-betegsegélyző és temetkezési egyletnek is vagy harminc évig alelnöke, meg a Polgári lövészegyletnek is sok-sok éven át ellenőre, sok díjat nyertem a céllövésben. Ma már tán a puskát sem tudnám felemelni... A Kossuthi szobor gyűjtő-bizottság tagja voltam sokáig és sok pénzt összeszedtem a szép szoborra. Amikor a fundamentumát lerakták a szobornak, az üvegbe az én nevemet is berakták, most is ott van a szobor alatt a földben a dokumentum.

Klein Ignác királynak süt kenyeret. — Ha jól emlékszem, 1874-ben

volt, mikor Ferenc József király Aradra jött. Én akkoriban még igen fiatal pékmeester voltam és én hoztam be először a luxus süteményeket. Egy napon levelet kaptam Bécsből Fintschil udvari élelmezőtől, hogy süssek finom fehér süteményeket arra az időre, amikor öfelsége Aradra jön. Nagy megtiszteltetés volt ez akkoriban, mert többen voltak nálammal idősebb pékmeesterek. Én sütöttem is és amikor a király az aradi színház megnyitására Aradra jött, az én süteményemből evett. Izlett is neki és legfelsőbb meglegedését nyilvánította. Pár év múlva ismét Aradra jött és akkor nyolc napig időzött a városban. Akkor is én sütöttem neki. Ugyancsak én sütöttem Albrecht főhercegnek is, aki szintén megdicsérte süteményeimet. Megkaptam az udvari szállítói címet, de én soha sem használtam, mert kérem én mindig nagy függetlenségi ember voltam és nagy szegény volt akkoriban függetlenségi embernek a királytól valamilyen címet elfogadni...

Az Öregek Otthona egy kis szobájában.

A függetlenségi eszmék törhetetlen harcosa elcsendesedett azóta és az aradi Öregek Otthona egy meghitt kis szobájának békés lakója. Nem érdekli már a politika, nem sűt királyoknak kenyeret és a közéleti szereplés is idegen már előtte. Csak ül a kis fehér szobában az íróasztal mellett és emlékeinek él. Nem ír memoárokat, csak néha előkeresi az íróasztal fiókjából a régi fakult írásokat, jegyzeteket, rendezi őket pedáns öreges pontossággal, feljegyzéseket készít. Vele van hűséges élettársa, egy drága bájos fehérhaju néni, aki ötvennégy év óta a felesége. Ugy szeretném megkérdezni ettől a finom arcsú kedves nénitől, vajjon volt-e az ő idejében házassági probléma, mint manapság... A kis szoba oszpa régi emlék. A falakon régi fényképek, régen letűnt aradi urak: Schwartz Zsiga, Nagy Kálmán, Múlek Lajos, Weisz Bernát, Grebn Nándor, Nikolics Péter, Gelléri Mór és még sokan szmokingban, diszmagyarban, tüztöltő uniformisban, kardosan, csizmában, derék magyaros arok, jóvalis kedves bácsik. De sokan felvették közülük már a néhai nevet. A szekrény felett Klein Ignác és felesége régi kissé megbarnult portréja. Nem kisebb ember festette mint Kaufmann Izidor, az azóta már elhunyt aradi származású világhírű festőművész, akinek egy-egy képe ma százazretet ér. Még két Kaufmann-kép lóg a falon, Klein Ignácé és feleségé, Pollák M. A.-t és feleségét, Pollák szintén sokat szereplő alakja volt a régi Aradnak. Ma már alig van valaki, aki emlékeznék rá. Ezenkívül okiratok, aranyérmék, amik mind bizonyít-

ják, hogy milyen kitűnő szakember volt Klein Ignác.

Barabás Béla és Klein Ignác.

Eloivasok egy levelet, amely így szól:

— Arad, 1923. május 10-én. Tisztelt Klein Barátom! Megkaptam a Maga kedves irását meg a küldeményét. Abból az „Aradi Élet” című lapjából nekem még van néhány példányom, én a sulyt azonban a Maga baráti levelére helyezem, mert az Ön barátsága és lelkes tevékenysége előttem mindig igen értékes volt. Sajnos, a régi jó idők elmúltak és most már mindakettőnk közeledünk a sirhoz, de elmondhatjuk mind a ketten: mi nem éltünk hiába, mi kötelességünket teljesi-

tettük mindenkivel szemben s éltünk lemenő napjait csak az elismerés fogja kísérni. Nagyon okos és előrelátó volt, hogy bevonult az Öregek Otthonába, de én dolgozom, fáradok, hogy a mindennapi szükségességeket beszerezze. Szíves megemlékezését nagyon köszönöm s fogadja az én baráti köszönetemet és meleg kézszorításomat. Régi igaz hiva dr. Barabás Béla, volt aradi főispán.

Igaza van Barabás Bélának; Klein Ignác nem élt hiába, mert a mai impozáns Aradból egy két tég lát ő is mondhat a magáénak. Egykor kemény függetlenségi harcos és királynak süt omlós fehér cipót ma halkszavú öreg ember és neki sütnek kenyeret. De nagyon megváltozik minden — mire megvénülünk... (k. s.)

Miért szűnt meg a „Párisi Ujság”?

(Megszűntette megjelenését az emigráció párisi organuma. A nyilvánosságra hozott kulisszatitok. A szerkesztők röpírata)

Nyolc oldalas vékony kis röpíratot hozott ma a posta. Párisban szedték, ott is adták ki és Párisban élő magyar újságírók írták. Halmi József emigrált újságíró, Vándor Pál, a Világ párisi levelezője és Ben Ami az Ujkelet volt munkatársa, a rövid fennállás után megbukott „Párisi Ujság” szerkesztői tudatják az utódállamok magyar közönségével, hogy miért kellett megszűnni az általa alapított emigrációs organumnak, milyen okok játszottak közre a kezdetben jól induló lap hirtelen megszűnésénél.

Hogyan indulhat meg Párisban egy magyar nyelvű organum.

A múlt év november 15-én Párisban a Boulevard Montparnasse-on levő „Café au Petit Napoléon” kávéházban Halmi József, Ben Ami és Vándor Pál hírtapírók elhatározták, hogy egy hetente egyszer megjelenő magyar nyelvű lapot indítanak és sikerült is tervüknek megnyerni Victor de Volsky orosz szolgálaton kívüli gárdatisztet, aki tízezer frankkal járult hozzá a lap finanszírozásához. Csatlakozott hozzájuk Claude Farrer a világhírű francia író és rövid idő múlva az első szám el is hagyta a nyomdát. Már a lap megindulása előtt nézeteltérések merültek fel a szerkesztők között a lap irányára nézve, mert Halmi az intranzigens emigrációs politikának volt hiva és a „Bécsi Magyar Ujság” hangját szerette volna belevinni a „Párisi Ujság” hasábjaira is. Vándor Pál, aki Párisból a Világot tudósítja, elfene volt ennek a politikának és a Világ nyugodt tónusát akarta rányomni a lapra. Hosszas elvi harok után az újság mégis megjelenhetett, de az első szám mindjárt csalódást keltett a Párisban élő magyarság között. Az itt dolgozó szocialista munkások túlnyomórészt tárták a Párisi Ujság hang-

ját, míg a hazájukat szeretők: bolsevista lapnak minősítették.

A második és egyben utolsó szám.

Ilyen körülmények között a szerkesztők honorátum akarták a munkások kívánságát, mert Párisban ezidőszent a magyarság sorraiban az emigrált munkások vannak fűsúlyban és a következő szám már erősen „bécsi magyaros” stílusban írva került a riokancok kezébe. Ebből az időpontból esett Bethlen István gróf magyar miniszterelnök párisi látogatása, aki a Népszövetség tífesére jött el, hogy ott a magyar kölcsön ügyét intézze. A lap hatalmas cikket szentelt Bethlennek és gyalázkodó hangon intézett támadást a magyar miniszterelnök ellen, felhívta a Népszövetséget figyelmét arra, hogy milyen ember az, aki kölcsönért fordul a Népszövetséghez. Természetes, hogy a támadás tartalmazta az összes emigrációs közhelyeket és frázisokat. Különösen a balkoldali sajtó foglalkozott sokat Bethlennek és már ugylátszott, hogy a kölcsön megszavazásánál tekintetbe jöhet a Párisi Ujság sakkhuzása is, amikor egyszerre hirtelen megszűnt a lap: az éppen esedékes harmadik szám nem láthatta meg többé a napvilágot.

A röpíratok azt állítják, hogy Kállay pénzügyminiszternek és Bethlennek kellemetlen volt a Párisi Ujság ténykedése és ezért minden lehető elkövettek annak megszüntetésére. Sok nagyképmiséggel ennek tudják be Halmi József lefartóztatását is.

Eddig a röpírat, de a józan magyar közvélemény egy tudja, hogy a lap részvételesség miatt múlt ki a világból, akár csak a bécsi gyolázó, hazaáruló sajtó, mert megkelt halma minden olyan hangnak, amely saját hazáját ellen irányul. Ez a Párisi Ujság rövid fennállásának és gyors kimalásának igaz története.

Akik az uccából élnek. (4. Gesztenyevárosok és egyéb szerzetek.)

A gesztenyevárosokról mincs sok megjegyezni való. A hidegebb idők beálltával kivonulnak a legforgalmasabb helyekre és „itt a meleg nagy olasz” kiáltásokkal igyekeznek magukra irányítani az érdeklődést. És a szegény „nagy olasznak” mondott kis mogoró szemek ilyenkor szerényen és szégyenkezve meghúzódnak a sűrű mélyében, mert ők nagyon jól tudják, hogy nem nagyok és hogy Olaszországot legfeljebb csak hírből ismerik. Aránylag elég keveset keresnek, pedig ezekből az apró melegekből, csak kettőt adnak egy lejért. És keresetüket már csak azért is megérdemlik, mert ebben a dermesztő hidegben nem tartozik éppen a legkellenebb dolgok közé az egyhelyben való állás. — Vevők mindennapos osztályból valók. A törzsvevők leginkább a papucs alatt levő férjek, akiknek valamilyen bűn nyomja lelküket és a haragvó hitvest husz lej ára gesztenyével vélik kibékíteni. Azután az újdonsült férjek, akik arról ismerhetők fel, hogy a gesztenyét bődog mosollyal vágja zsebre, mint ha előre száján érezné a jutalomként kapott édes csókot. Egy év múlva azután már az előbb említett férjek osztályába lép át. Vé-

gül a harmadik osztályú férj, aki a gesztenyét azzal a megjegyzéssel vásárolja: — Egyszer egy évben én is meglepem a feleségemet — Utközben azonban megjön a gusztusa, érzi a zsebében a gesztenye kellemes melegét, az illata étvágygerjesztően csiklandozza az orrát. Megkóstolja azzal a gondolattal, hogy csak egy szemét eszem meg. És mire hazaér — üres a fészek... azaz a zseb. Ez a férj a házasságban a „megszokottság” stádiumába lépett át.

Az uccai alakok legszemtelenebb válfaja a *kisérő holdistia*. Ez főleg akkor szólítja meg az embert, amikor hölgyvel van és képes azért a két lejért a kiszemelt áldozatot a Korzó egyik végétől a másikig kísérni. Mint egy gramofon folyton ezt zengi: „Bácsi kérem adjon egy lejt” és közben könyörgő pillantásokat vet a hölgyre. A mikor megkapja a kért lejt, öntelje megköszönni és már roham a séta közben kiszemelt másik áldozat után.

A megfagyott hó récség a járókelők talpai alatt és az ucca furcsa alakjai lázas szemekkel kutatják az uccát, amiből élnek.

(m. r.)

Bosel karrierje.

(Röfössegéd volt Ausztria leggazdagabb embere.)

(Bécsi levelezőnkől.) A Bosel nevet eddigi példátlan finánciális sikerei után megint emlegetté tette egész Európában az a szenzációs levél, melyet a bécsi pénzügyi irat e héten Ausztria kancellárjának és amelyben kijelenti, hogy vállalja a bécsi egyetemnek egész deficitjének, mintegy 8—10 milliárd osztrák koronának fedezését.

Ez a közlése annál feltűnőbb volt, mert köztudomású, hogy Bosel vallásos zsidóknak hitéhez ragaszkodó gyermeke s hogy az utóbbi hónapokban a bécsi egyetemeken is előfordultak antiszemita heccok, a horogkeresztesek mozgalmat indítottak a numerus clausus behozatala érdekében s a zsidó és szociáldemokrata érzelmi hallgatókat kikérgettek a főiskolákról.

Bosel ettől a levélről függetlenül is Ausztria érdeklődésének középpontjában áll.

Ő ma Ausztria leggazdagabb embere. Az ipar Napoleónjának tartják mindazok, akik érintkeztek vele, csodálatos, egyedülálló, hasonlíthatatlan zseninek. Tekintélyes, nagy vagyonát a maga erejéből szerezte. Nyolc év előtt még röfössegéd volt és posztómaradékokat cipelt egyik boltból a másikba.

Ma az Union Bank elnöke,

vezére a Veit-féle magnézit-műveknek, a legtöbb felsősziléziai bánya az övé, ő a lelke a félelmetes Weimann-Bosel koncernnek, a mely a legnagyobb, talán egyetlen versenytársa Stinnesnek Németországban és Lengyelországban. Ő alapította az Omnia részvénytársaságot, amelynek érdekkörébe 80 kitűnően bevezetett iparvállalat tartozik. Előszóiban az osztrák gazdasági élet kapacitásai eddig egymásnak találkoztak s ő reggel nyolctól éjszaka három óráig szünet nélkül dolgozik, tárgyal, üszponál.

Összesen harminc éves.

Külsejére nézve igénytelen, közepes méretű, sovány, kimerült fiatal ember. Kedves, udvarias, megnyerő, figyelmes.

De a szeme elé kerülni majdnem lehetetlen. Az audienciára jelentkezőt a titkárok sora fogadja. Ha nem tudnak vele boldogulni, bevezetik a főtitkárhoz. Oppenheim volt osztrák miniszter öngyéméti ságához, aki a legapróbb részletekig kihallgatja a látogatót, jövele célja felől. Csak akkor, ha ő is indokoltnak látja a dolgot, kerül a látogató Bosel meghatalmazottjához s attól az osztrák pénzügyi világ elismert vezéréhez.

A harmincéves finánc-Napoleon jótékonyága határtalan. Nem ritka eset, hogy milliárdokat ad egy jótékony célra. Öreg szüleit a rajongásig szereti és minden jóval elhálmozza. Ez talán egyetlen győryörűsége, mert az osztrák koro-

na fejedelmének ifjusága keserves robotban telik el.

Évek óta nem volt színházban, nem hallgatott muzsikát, nem olvasott könyvet, nem pihent meg családja körében, nem volt szabad ságon.

Társadalmi állása immár alig elviselhető teherként súlyosul rá, nem enged megpihenni, üzi, hajtja, kergeli íróasztalához, autójához káncolja, a nabszolga sorsának osztályosává teszi őt, aki csak akkor szakít időt magának, ha néha-néha elfoglalja helyét a zsidó templomban.

Hogy áll a lej?

1924. február 1-én 100 lejért adtak:

Nálunk:

2.88 svájci frankot,

10.40 francia frankot,

15.500 külföldi magyar koronát,

22500 tényleges magyar koronát,

23.500 belföldi magyar koronát,

36.000 osztrák koronát.

Zürichben 2.9125 frankot

Budapestben 16,800—18,000 K-t

Irodalom, művészet

Az aradi színház műsora. Szombaton d. u.: Drótos-tót. Este: Hajduk hadnagya. (C. bérlet.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: Matiné a nyugdíjas színészek javára. D. u.: Gül-Baba. Este: Hajduk hadnagya. Bérletszünet. Hétfőn: Hajduk hadnagya, operette. A. bérlet. Kedden: Tünemény, vígjáték-bemutató. Márkus Rózsi bemutatkozása. B. bérlet. Szerdán délután: Hajduk hadnagya, operette. Este: A diadalmasszony, (C. bérlet.) Csütörtök: Tünemény. (A. bérlet.) Péntek: A hattulovag. Operettbemutató. (B. bérlet.) Szombaton: A hattulovag. (C. bérlet.) Vasárnap este: A hattulovag. Bérletszünet.)

Aradi újságírók jelmezestélye február 2-án a Központi szálló nagytermében.

Az aradi katolikus főgimnázium hangversenyt, amelyre már hosszabb idő óta folytak a próbák és a készülődések, február tizedikén este fél kilenc órai kezdettel a Kulturpalota nagytermében fogják megtartani. Ugy a rendezőség, mint a tanulóifjuság nagy ambícióval törekszik arra, hogy az idei műsorszámokkal még a tavalyi ünnepély sikerét is felülmulják. Szülők, a tanúgy barátai és a művészetet szerető közönség legmagasabb igényeit is ki fogják elégíteni az iskoia szavalói, a hatalmas énekkarok s a mindnagyobb teljességre és tökéletességre törekvő zenekar. A 60, 40, 30 és 20 lejes jegyek előre megválthatók az igazgatói irodában, a hangverseny napján pedig a Kulturpalota pénztárában.

Előadás az őskori kutatásokról és az ősemberről. Az elmúlt év nyarán folytatta Arad közelében, a pécskai határban kutatásait úr. Roska Márton cluji (kolozsvári) egyetemi tanár és muzeumigazgató, aki ezúttal sok értékes lelettel gyarapította az ember történelmére vonatkozó muzeális gyűjteményeket és a történelem tudományát. Roska Márton az ősember nyomait fedezte fel Arad közelében és kutatásait folytatta Perjámos mellett és Erdély több vidékén is. Ezekről az igen érdekes kutató-

sokról tart most előadást az aradi Kulturpalota nagytermében. A szombati magyarnyelvű előadását a Kölcsey-Egyesület rendezésében délután hat órakor tartja. Elsősorban és főképpen az aradkörnyéki kutatásokról fog beszélni, azután pedig a primitív ősember életéről fog általánosságban előadni. Értékes előadását vetített képekkel teszi érdekesebbé és vonzóbbá. Az előadásra 5 és 10 lejes belépőjegyekkel lehet bemenni és a befolyó tiszta jövedelmet a nyár folyamán folytatandó kutatások céljaira használják fel. Dr. Roska Márton előadását vasárnap délután hat órakor román nyelven ismétli meg.

Barabás Márton kiállítása. Vasárnap, 3-án nyílik meg Barabás Mártonnak, a jővevő erdélyi festőnek képkiallítása a Kulturpalotában. A kitűnő festő, aki két kiállításával már szép sikert aratott, ezúttal is nívós kiállítási anyaggal lép a közönség elé. A tárlat méltatására még visszatérünk.

Osutinának a Maros jege vizében fürdő aradi cipész-mesternek versenytársa akadt mos Szatmáron egy Schternische nevű öreg emberbe, aki amellettt hog mindennap jeges furdót vesz Szamosban, órák hosszat napkurázik a folyó jegén. A szatmáriak bámulata kíséri nap-nap mellett a hetven éves öreg ember mutatványait, melyekről most egy pár jól sikerült képet közöl a Vasárnapi Újság legfrissebb száma.

Az aradi színház hírei. Pompás vígjáték-bemutató az aradi színházban. A jövő hét keddjén a Budapestben megkülönböztetett sikereit bemutatót kitűnő vígjátéknak, a Tüneménynek lesz a premierje. Az aradi bemutatónak érdekessége, hogy a darab cselekményét vivő, szédületes karriert befutott színész szerepében Márkus Rózsi, a szintársulat ujonnan szerződött drámai színésze mutatkozik be. Mellette Harmath Jolán, Mészáros Mária, Gömöri Emma, Sereghy Jávor, Darvas, Győző, Selmecci, Kallós egytől-egyig kitűnő feladathoz jutottak és a rendező Darvas Ernő személye garancia arra, hogy a nagyszerű vígjátékot kifogástalanul pergő előadásban ismeri meg az aradi publikum. — Délutáni színelőadások. Szombaton a római katolikus ünnepre való tekintettel délután is tart előadást a szintársulat. Mérsékelt helyárok mellett a legutóbb felelevenített Drótos-tót operettet ismétlik meg a közkezdvelt Balogh Böskével, Bartók Etellel, Győzővel, Tompával, Faludyal, Jávorral. Vasárnap délután a Gül-Baba kerül színre. A nagyszerű operett vezetés szerepét ezúttal is Balogh Böske, Bartók Etus, Győző, Ekecs, Mészáros játsszák. — Matiné a nyugdíjas színészek javára. Az Aradon élő nyugdíjas színészek javára vasárnap délelőtt 11 óras kezdettel matiné rendez a szintársulat, a melyben az elsőrendű erők csaknem kivétel nélkül szerephez jutottak. Azonkívül fellépnek R. Hegedüs Béby, Bing János, Weisz Pál timsoarai hegedűművész, Serényi József prólógját Mészáros Mária szavalja, Serényi és Békefi két új dalát Sambura Juliska éneklie el. B. Szalay Aranka zingorakiséréte mellett, akik művészetüket készséggei állították a nemes cél érdekében. A matiné műsorát Tompa Béla és Csányi Mátyás állították össze és ugyancsak ők rendezik azt. Az Erdélyben élő nyugdíjas színészek tekintélyes szá-

saját magunk s ezeket a közönség legteljesebb támogatását érdemli meg ez a vállalkozás, amelynek célja segíteni a szűkös vi-

60.000 lej hiány.

(Saj. tud.) Temesvárnak újabb szenzációja van és éppen akkor, amikor a városházán azzal a gondolattal foglalkoznak, hogy az önkéntes mentőtársulatot is városi intézménnyé teszik, mert a városi intézmények jobban működnek, mint a magánosok által fenn tartott üzemek és egyesületek. Minden egyéb ezer és ezer ezt cáfoló megjegyzés helyett megírjuk a temesvári strandfürdő esetét, amely szintén városi kezelésben van. Dacára annak, hogy a strandfürdőt még a múlt év szeptember elején bezárták, a fürdő igazgatója mindezekig többszöri felhívás ellenére sem számolt el a várossal. Amint értesítünk az elszámolás azért késik, mert a jegyek teladásából beírt összegből 60.000 lej hiányzik. Hogy ez

szonyok közé került elaggott művészek. — A színészek február 16-án tartják meg báljukat a Központban.

hiány hogyan keletkezhetett, azt a vizsgálat lesz hivatva kideríteni. Freniu igazgató azonban ezenkívül is több mint 100.000 lej kárt okozott a városnak, mert a városi kertészetből és magánkertészetből bérékbe kapott dísznövényeket a megállapodás ellenére nem szállította vissza és így ezek a nagy hidegben mind megfagytak. Az így szenvedett kár 60.000 lej. De tetemes kárt szenved a város az által is, hogy az igazgató az összes csónakokat bernt hagyta a vízben és ezeket a jégtáblák összeroppantották. Freniu igazgató végzetes könnyelműsége súlyos anyagi kárt okozott Temesvár közönségének és így a város vezetősége megteszi a „feledékeny” tisztviselő ellen a megtorló intézkedéseket.

hogy megálltuk a helyünket — nem vártunk senkitől semmit — csak haladtunk a magunk utján — előre!

Tisztelettel egy idealis és még is reális asszony.

Mélyen Tisztelt Szerkesztő Ur!

A házasság sokszor elcsépelet aktuálitássá vált, s a ma ideges emberre giliszta ösztönénél fogva, állandóan felszinen tartja, s rágódik rajta. Nem is csoda, hiszen valami vel csak táplálkoznia kell az agynak: politika, nacionalizmus, inter nacionalizmus, demokratizmus, szabadság, szerelem, regény (: nincs is :), nem érdekel. A háboru blazirttá tett az élet minden szépsége iránt, s mégis az élni akarás vágyától ambicionálva, semmi másra, csak a mindennapi megke resésére törekszem. Régen elrohantak azok a boldog idők, amikor normális munkával egy család részére a szükséges minimális megszerezhettük, ma reális, súlyos napokat élünk, eltekintve a konjunkturától, s azok könnyű szerrel megélő, s legtöbb esetben bohém lovagjaitól, csak megfeszített munka mellett élszítálatok.

Megteremtett az állatok sokasága s köztük, mint legokosabb, az ember feléjük helyeztetett. Az állatok megmaradtak természetadta szokásaiknál, ruháiknál, de Ádám fiai és Éva leányai nem; igényeik a sarutól az alacsony és magas sarku fél vagy egész lakkcipőig, a fügefalevéltől a selyem-bárony s legfinomabb szövetekig, fel a legdrágább cilinderig és struccollig fejlődött. Az idealis nő azt mondja, hogy boldogságért lemond mindezekről, mert egyelőre hozza őket otthonról és ha kikopott és ha a férj nem tudja újból beszerezni, akkor az a mélyen tisztelt boldogság úgy kiröpül az ablakon, mint a betevédt veréb. Különösen ma van ez így, amikor az elegancia versengésében egyesek csaknem karikatúrává öltöznek. Biztos existenci nyújtására képes vagyok, ez azonban még nem boldogság, pénz kell megvásárolnom! De honnan a pénz? Igen egyszerű: hozzon az asszony! Hogyan? Én legyek a kiltartó! Dehogyan is! Nekem nincs szükségem az ő pénzére,

eltartom én s a szükséges dolgokat is beszerzem én, csak hogy neki gombostű pénzre is szüksége van s aztán kettőnkől három, négyen, esetleg ötven lehetünk és... Szóval az ő pénzéhez nem nyulok, csak kamatoztatom s a kamatokból vehetek magas sarku cipőt és struccollat és... és? ... és akkor a veréb nem repül ki az ablakon.

Azt hiszem az elmondott pár sor fénves kommentárja a komoly munkás fiatal ember huzódózásának a házas ságtól. Tisztelet és hódolat a velem egy úton haladó leányoknak s biztosítom őket, hamarabb rátalálnak jóvendő férjre, mint az idealisták Beniczky né fohőseire. **Diplomás.**

Pogány Mihály temetése

(Mélto pompával temették a kiváló újságíró — A hatóságok részvétiratai az özvegyhez.)

(Saját tudósítónktól.) A romániai magyar újságírás egyik büszkeségét, Pogány Mihályt, a Temesvári Hírlap kiadó-szerkesztőjét pénteken délután temették, munkásságához, újságírói és emberi kiváló tulajdonságaihoz méltó módon. Az a mélységes gyász, amely nemcsak az újságírói kar, hanem Temesvár egész társadalmának szívét eltölti. Impozáns és megható módon jutott kifejezésre nemcsak a temetésen és az ott elhangzott felszólalásokban, hanem azokban a részvétiratokban is kifejezést nyert, amelyeket úgy a hatóságok fejei, mint a társadalmi élet előkelőségei intéztek a mélyen sujtott özvegyhez. Pacha Ágoston apostoli kormányzó, Cosma Aurél dr., volt miniszter, dr. Coste Gyula prefektus, dr. Georgevici Lucian főpolgármester, Szana Zsigmond angol alkonzul és vezérigazgató, Totis Rezső vezérigazgató rendkívüli melegséggel kondoleáltak az oly fiatalon, munkabírása teljében elhunyt szerkesztő családjának.

A temesvári újságírók szervezete a következő részvétiratot intézte özvegy Pogány Mihálynéhoz: A temesvári újságírók szindikátusa tegnap este tartott ülésén mély fájdalomérzéssel adózott elhunyt kollégájára, barátjára és tanácsadójára Pogány Mihály főszerkesztő emlékének. Az ülés határozatából a temesvári újságírói kar nevében Nagyságos Asszonynak mély és legőszintebb részvétünkről adunk kifejezést az Önt és Fiát ért mérhetetlen veszteség fölött, amely bennünket, akik az elhunyt kímálgató egyéniségét, tetteit és nagy tudását annyira ismertük és becsültük, szintén a legközelebből érint. Szolgáljon Nagyságos Asszonynak mély fájdalomában enyhítésként az a tudat, hogy Pogány Mihály neve és emléke örökké élni fog. **Sárkány Gábor** elnök, **Kubán Endre** ügyvezető alelnök.

Coste Gyula dr. prefektus a következő részvétellelet intézte az özvegyhez:

Nagyságos Asszonyom! A jó Isten, akihez minden nap fohász kodunk s aki tud adni és elvenni,

aki tud sujtani, de tud áldani és és gyógyítani is, könnyítse meg a nagy fájdalomtól sajgó szívöket, a megboldogultnak pedig, aki a magyar újságíródalom előkelő harcosa volt, adjon békés nyugodalmat. Kiváló tisztelettel és őszinte részvétellel: **Dr. Coste**, prefektus.

A temetés impozáns részvétellel ment végbe. **Dr. Drechsler Miksa** belvárosi főrabbi mély tartalmas beszéde után a Magyar Dalárda gyászadalokat énekelt. Ezután megindult a gyászmenet és a Temesvári Hírlap szerkesztősége előtt rövid időre megállott. **Kubán Endre** szerkesztő megható bucsúbeszédet mondott, amely után elindult a gyászmenet a temetőbe. A temetésen a város előkelőségei vettek részt. Ott volt dr. Coste Gyula, prefektus, dr. Nistor városi főjegyző, **Alexandru**, a tüzetörnkéntesek tiszti iskolájának parancsnoka, **Szana Zsigmond**, **Totis Rezső** vezérigazgatók, dr. **Fehér Kristóf** ügyészhelyettes, **Fermann** ügyész, **Klein Dávid**, **Járossy Dezső**, ifjabb **Szabolcska László**, **Bohus Károly**, **Tarnay József**, **Nemes József**, **Karboš Ármint**, dr. **Muth Gáspár** országgyűlési képviselő, dr. **Lintia Livius**, **Matolay Zoltán**, **Deutsch Rezső**, **Lendvay Jenő**, dr. **Ungár Adolf**, dr. **Hajdu Frigyes**, **Dornhelm Jenő**, **Frank Jenő**, dr. **Vetteran Viktor**, **Faur Livius**, **Balla Hugó**, **Klein Viktor**, **Rauschberg Andor**. A temesvári újságírók szervezete elhatározta, hogy **Pogány Mihály** emlékére gyászünnepélyt rendez a szent házban, amelyre a város előkelőségeit és az elhunyt tisztelőit hívják meg.

A magyar bor áremelkedése.

(A világarparitás fölő emelkedett a bor ára Magyarországon.)

Budapestről jelentik: Még pár hónappal ezelőtt a magyar bornak ugyiszólván alig volt piaca és az eladók megelégedtek volna bármilyen alacsony árral is. Most egyszerre azonban hirtelen fordulat történt, a borárak elérték, sőt egyes borfajtáknál már túlhaladták a világpiacon árait. A nagy áremelkedés oka abban rejlik, hogy a magyarországi árucseré egyezmény értelmében Magyarországának havi tizenhatezer hektó bort kell szállítani Ausztriának és az egyezmény hírére szilárdult meg annyira a magyar borpiac. A magyar bor a mai árak és költségek mellett nehezen tud megbirkózni az olasz és görög borral, bár az árucseré kedvezmény ugyanazokat az előnyöket és vámkedvezményt biztosítja, mint amilyen az olasz bor élvez, a magyar bor mégis 8—10 százalékkal magasabb mint olasz vagy görög bor. A nyugati országok közül Németország, amely egykor főfogyasztó volt, most nem vásárlóképes. Svájc nem jöhet szállításba, a legnagyobb piaca Csehszlovákia lenne. Csehország azonban, míg a francia, olasz és görög bornak

Házasság 1924-ben.

(Hozzászólások.)

Ezzel ismét két hozzászólást közlünk le. Az egyik egy realista és mégis idealista asszony levele, a másikat diplomás ember írta és minden sorából kivigyorog a ma torz karikatúrája. Érdemes ezt a két ellentétes hozzászólást elolvasni mindenkinek. Elsőnek az asszonyírást adjuk:

Sokan megírták már nagyon szellemesen, milyen legyen a házasság, de még egy sem mutatott rá, hogy miképpen alapozzák azt meg, még a frigykötés előtt.

Teljes felkészültséggel menjen mindkét fél a házasságba, legyenek tisztában egymás jellemével, szokásaival, nézeteivel (fontolják meg — hogy megtudják egymást érteni, tudnak-e testileg, lelkileg asszimilálódni). Pőrére vetköztett őszinteséggel mutassák meg egymást, nem szabad, hogy egyik a másikat a legosekélyebbel is becsapja. Csak így fognak a házasságok boldogulni, és ha ilyen szellemben építik fel a jövőjüket, nem érheti őket fájdalmas osapás; legalább is olyan nem, hogy egymásnak keserű szemrehányásokat tehessenek.

Ezek nem rideg feltételek — ezeket a szeretet veti fel. Az én házasságom ilyen erkölosi bázissal jött létre — ezért is néztünk bizalommal a jövőbe.

Férjem diplomás ember — jelenleg kereskedő. Mikor férjhez mentem — bár szüleim gazdag emberek — nem kaptam egy fityinet sem. Édes apám azt mondta: mutassátok meg, hogy mit tudtok. Kicsit nehéz volt a kezdet — de hála a jó istennek ment! S ma végtelenül boldogok vagyunk abban a tudatban, hogy amink van egyedül magunk szereztük. Két éves házasságunk s ez örömeink ma büszkék ránk,

50 százalékos vámkedvezményt biztosít, addig a magyar borra líterenként 5 csehi korona vámot vet ki. A magyar bortermelők között éppen ezért nagy az aggodalom.

Megvásárolt lapok, megvesztegetett miniszterek.

Párisi lap feltűnő leleplező cikke Franciaország vezető embereiről és lapjairól.)

A francia fővárosban óriási feltűnést kelt a „L'Humanité” cikkoszorozata, amelyben bebizonyítja, hogy Oroszország a világháború kitörése előtt a francia sajtóorgánumok nagy részét, egyes minisztereket befolyásos politikusokat, sőt magát Poincaré miniszterelnököt is megvesztegette. A gyanúsítottak eleinte tiltakoztak a vádak ellen, most azonban teljesen elhallgattak, mert a lap okmányokkal és levelekkel bizonyítja a megvesztegetést. Az orosz-japán háború idején az orosz pénzügyminiszter megbízásából Párisban egy Artur Raffalovics nevű pénzember élt, aki a francia sajtót kisebb-nagyobb összegekkel próbálta az orosz ügynek megnyerni. Az orosz járadékok állandóan estek az orosz-japán háború követő forradalom idején. Rouvier az akkori francia pénzügy miniszter összeköttetésbe lépett az orosz kormánnyal és bebizonyította, hogy ezen csak úgy lehet segíteni, hogy a francia sajtót meg kell vásárolni. Tanácsát megfogadták és ezután a francia lapok időnként jelentékeny összeget kaptak a „Banque de Paris et les Pays-Bas” francia pénzügyintézetől a titokzatos P. R. (Publicité Russe) folyószámlára. A megvesztegetett sajtóorgánumok közül a legnagyobbak: Temps, Petit Parisien, Matin, Journal, Echo de Paris, Figaro, Eclair, Libre Parole, Journal de Débats és számos hetilap. A szenátorok közül Bérenger és Perchot, politikusok közül Doumer, Etienne, Yves Guyot kaptak nagyobb összegeket.

1912-ben a párisi orosz követ egy levelet küldött Sazanov orosz külügyminiszternek, amelyben ismételteti a francia sajtó ellenséges magatartását Oroszország balkáni politikája ellenében és megvesztegetési célokra kér 300.000 frankot. Végül azt írja, hogy Poincaré segítségével lesz a megvesztegetésekben. Egy másik levelében azt írja, hogy Poincaré és Lenoir megígérték, hogy segítségére lesznek és megkérték, hogy Perchot radikális pártvezérrel lépjen összeköttetésbe, mert kellően volt Poincarénak a pártvezér oroszellenes propagandája. 1912. decemberében Klotz pénzügyminiszter vette kezébe a megvesztegetési pénzek kezelését, ami az orosz ügyvivőnek nem tetszett, mert így nem tudta ellenőrizni a pénz hováfordítását.

Lenoir 25000 frankot akart ki, Klotz további 75000-t kért. Ezt meg is írta kormánynak. Levelé-

lom, mert félnek, hogy a világpiac tőson föltűni borokat nem tudják kioxportálni a külföldre és ez ma ga után vonhatja az árak újbbi esését.

ben még arról is írt, hogy Poincarét nagyon nyugtalanítja a francia mérsékelt szociálisták háborúellenes propagandája. Poincaré, aki ekkor szintén a háború ellen volt, az orosz befolyás és pénz teljesen megtudta nyerni az ügynek, úgy, hogy a Balkán-háború után szóról-szóra ezt mondta:

— Ha Oroszország háborút csinál, Franciaország ugyanezt teszi.

Ugyanekkor írja, hogy megvesztegette Hedemannt a Matin szerkesztőjét és Tardieut a Temps szerkesztőjét, hogy Oroszország mellett cikkeket írjanak és hogy a vesztegetési szolgálat vezetését Poincaré vette át.

A francia miniszterelnök hívei között a leleplezés nagy konsternációt keltett, de csodálatosképp most már senki sem cáfolja a cikkeket. A párisi közönség pedig mint érdekes újdonságot tárgyalja mindent.

A cipőgyár tolvajai.

Háromszáz ezer lej értéket loptak.

(Saját tudósítónktól.) Nagyszabású lopást lelepleztek le ma délelőtt a temesvári Turul cipőgyárban. A gyár vezetősége észrevette, hogy körülbelül egy év óta állandóan tűnnek el különféle értékek a gyárból. Az eddigi kár felülmúlja a 300.000 lejt. Két nappal ezelőtt feljelentést tettek a rendőrségen és Cracium subkomi szár. Dragan és Mézer detektívek megkezdtek a nyomozást. A nyomozás hamarosan sikerrel járt és ma délelőtt letartóztatták öt mechanikust, akik a legvakmerőbb módon hajtották végre a betörést. A gyárban délután három órakor szűnik meg a munka és ilyenkor kezdődik meg a mechanikusok dolga, amely a gépek tisztításából és rendbellehozásából áll. A visszamaradt öt mechanikus ilyenkor álkulccsal kinyitotta a raktárt és a loptott árukat zsákokba rakva elrejtette egy félreeső helyre. Éjszaka visszamásztak a gyár kerítésén, magukhoz vették az árukat és megszöktek. A lopások napról napra folytak és csak most sikerült az öt embert letartóztatni. A tolvaj mechanikusok: Huszlik Péter, Bayer Gyula, Zeitler Ferenc, Zimmermann Richárd és Fuchs Károly. Letartóztatták őket és a rendőrségre kísérték. Elmondották, hogy egy Gondy Mihály nevű bérkocsisnak adták el a loptott áruk nagy részét öt ezer lejtért. Gondy Mihályt Temetőucca 12. számú lakásán letartóztatták. A rendőrség emberei ma sorbajárták a tolvajok orgazdait és 150.000 lej értékű árut sikerült visszaszerezni. Az orgazdák ellen folyó az eljárás

HIREK.

— Lapunk legközelebbi száma a szombati római katolikus ünnep miatt kedden reggel jelenik meg.

— A király köszönete a prefektus figyelmességéért. Georgescu János belügyi vezérfelügyelő, Aradvármegye prefektusa Anghelescu tábornoktól, a királyi udvar marsalljától ma értesítést kapott, amelyben közli, hogy Öfelsége Ferdinand király köszöni azt a fényképalbumot, amelyben az aradi királylátogatásra vonatkozó fényképek vannak. Az albumot nemrégiben küldötte el az udvarhoz a prefektura, amelyet most vett kézhez az uralkodó. A köszönő leirat az uralkodó legteljesebb megelégedését fejezi ki a prefektusnak és a vármegye vezetőségének figyelmességéért.

— Cirill nagyherceg egy éven belül cár akar lenni. Cirill nagyherceg Nizzában, ahol valóságos cári udvartartást visz, fogadta a Daily Express munkatársát, akinek kijelentette, hogy reménye szerint egy év alatt hazatérhet és elfoglalhatja a cári trónt, mert Oroszországnak cárja van szüksége és hamarosan leveti magáról a mai autokratikus terrort.

— Munkatorlódás az aradi prefekturán. Az aradvármegyei prefekturán olyan nagy munkatorlódás keletkezett az utóbbi időben, hogy a prefektus rendeletet adott ki, amely szerint magánfelek számára bármilyen ügyben csak délelőtt fél 12 és délután fél 1 óra között állanak rendelkezésre. Ugyanez vonatkozik azokra, akik a prefektusnál vagy az alispánnál való kihallgatásra jelentkeznek.

— Felbélépt az új egészségügyi törvény. Aradvármegye prefekturája felhívást intézett az összes közhivatalokhoz: a közigazgatási, a rendőrségi, a megye, a falvak hatóságaihoz, az iparhatóságokhoz és egyéb közfunkcionáriusokhoz, amelyekben figyelmezteti őket, hogy a régi magyar egészségügyi törvényt nem alkalmazzák többé és a már érvényben levő román egészségügyi törvényt kell használni a törvény első paragrafusának értelmében.

— Meglopták György angol herceget. Londonból jelentik: A napokban György herceg, az angol király másodszülött fia autóval a városba hajtott. A városban egy helyen kiszállott és ez idő alatt az autó egy pillanatra őrizetlenül maradt, mit egy ügyes tolvaj kihasználta. Az autóban levő egyik ruhát tartalmazó bőröndöt észrevétlenül elemezte és zsákmánvával megszökött. A herceg felháborodottan tett jelentést a rendőrség főnökének, aki erélyes nyomozást indított a tettes után. A nyomozásnak eddig semmiféle eredménye.

— Bejelentendők az ünnepségek jövedelmei. Aradvármegye prefekturája felkéri az összes jótékony és más egyesületeket, intézményeket, amelyek engedélyt kaptak előadások vagy ünnepélyek tartására, hogy jegyzőkönyvet terjesszenek be a prefekturához bevételeikről és kiadásairól. Az erről szóló jelentést azután a prefektura a közmunkaügyi miniszterhez terjeszti fel. Akik ezt, — a prefektura közlése szerint, — a törvényes rendelkezést nem tartják be, azok ellen megindítják a vizsgálatot és nem fognak többé engedélyt adni számukra hasonló nyilvános összejövetelek tartására.

— AAC tea vasárnap, február 3-án délután 5 órakor a Központi helyiségben.

— Bethlen István gróf — párbajképes. Budapestről táviratozzák: Gróf Bethlen István miniszterelnök és Rakovszky István lovagias ügyében a becsületügyi választmány megállapította, hogy Bethlen úgy az elégtételadásra, mint az elégtételvégre alkalmas. A határozat következtében a Bethlen—Rakovszky párbajt rövidesen megtartják és ennek elintézése után valószínűen sor kerül a régóta huzódó Bethlen—Prónay-affér megoldására is.

— Figyelmeztetés. Tudomásunkra jutott, hogy egy Marmorstein József nevű hirdetősi ügynök a Közlöny nevében több visszaélést követett el, pénzeket inkasszált, előlegeket veszt föl és ezeket elsikkasztotta. Figyelmeztetünk mindenkit, hogy nevezett nem jogosult a Közlöny nevében eljárni és így kérünk mindenkit, akinél pénzt kért vagy kapott, hogy azt a Közlöny kiadóhivatalának azonnal jelentse be.

— Román—magyar tárgyalások. Bucurestiből jelentik: A Dimineata a román—magyar tárgyalásokkal kapcsolatban úgy értesül, hogy eddig a megbeszélések során a román állampolgárok Magyarországon levő vagyontuk és követeléseik rendezéséről volt szó.

— A párisi gyorsvonat katasztrófája. Párisból jelentik: Tegnap este súlyos kimenetelű vasúti katasztrófa történt Tours közelében. A nancy—párisi gyorsvonat összeütközött egy tehervonattal. Az összeütközésnek két halott és hat súlyosan sebesült az áldozata.

— Házasság. Ma délután 12 és fél órakor vezeti oltárhoz Huzly István Répásy Annuska urleányt.

— Pályázat. Aradvármegye prefekturája egy gépirónói és egy ironiki állásra hirdet pályázatot. A pályázat feltételeit Bejan Romulus főispáni titkártól lehet megtudni a hivatalos órák alatt.

— Jugoszláviában megszűnt az akasztás. Belgrádból táviratozzák: A kormány rendeletet bocsátott ki, amely szerint a halálbüntetést a jövőben nem kötéllal, hanem golyóval hajtják végre. Eszerint a halálraítélteket a jövőben nem akasztják fel, mint eddig gyakorlatban volt Jugoszláviában, hanem agyonlövik.

— Garami Ernő is Londonba utazott. Budapestről táviratozzák: Az angol Fabian Society meghívására Peidl Gyula szociáldemokrata nemzetgyűlési képviselő és dr. Vambéry Rusztem egyetemi tanár, a keleti kérdés alapos ismerője, ma elutaztak Londonba. A meghívott magyar politikusok a hatalmas szervezetszerű angol társaságot a keleti kérdéssel kapcsolatos problémákról és a gazdasági kérdések megoldásának lehetőségeiről fogják informálni. Az Anglia felé utazó magyar politikusokhoz Bécsben még csatlakozott Garami Ernő, a Károlyi kormány volt kerekedelemi minisztere, a magyar szociáldemokraták bécsi emigrációjában élő vezére.

— AAC. közgyűlés vasárnap, február 3-án délelőtt 10 órakor a városháza tanácstermében. A tagsági igazolványok elhozandók. Elnökség.

— Béreljen Kerpel könyvtárában

— Öngyilkos tözsebizományos. Budapestről táviratozzák: Erdős József tözsebizományos ma agyonlőtte magát.

— Az AMTE. nagy bálja február 23-án a Központi szálló összes ter-

— **Hangverseny.** Az aradi Gutenberg dalkör pártoló-tagjai tiszteletére febr. 2-án, szombaton este hangversenyt rendez a „Vadember” vendéglőben.

— Bismarck és Schweninger. Schweninger, a napokban elhunyt híres német orvosprofesszor tudvalevően háziorvosa volt Bismarcknak, a vaskancellárnak, aki híres-neves goromba ember volt. Most Schweninger halála felelevenít egy régi és kedves anekdotát, ami a két férfi közt játszódott le. Bismarck egy alkalommal elhívatta Schweningert:

— Mi baja van? — Kérdezte az orvos.

— Ne kérdezzen, hanem gyógyítson! — mordult rá kurtán és gorombán Bismarck.

— Akkor hívasson magának egy alatorvost, az nem kérdez, az csak gyógyít! — vágott vissza Schweninger.

— **A gépirás világrekordere.** New-Yorkból táviratozzák: Tago-ra Albert, egy pettersoni huszonegy éves fiatalember a New-Yorkban rendezett gépiró világbajnokságon az első díjat nyerte. Tagóra egy óra alatt 9120 szót, tehát percenkint 147 szót írt le és ezzel megdöntötte Hossfeld eddigi világ rekordját. Hogy ezt a rekordot föl állíthassa, újjal negyvenegyszer kellett hogy érintsék egy óra alatt a gép billentyűit, ami 12 léütésnek felel meg másodpercenként.

— **Fénytelefon a legújabb világosoda.** Londoni levelezőnk jelent: Angliát egy új nagyjelentőségű találmány tartja izgalomban. A. O. Rankine professzor, egy bányász fia, legutóbb előadást tartott Glasgowban és ezen bejelentette, hogy immár fény útján is lehet telefonálni. Rankine professzor találmányának az az előnye, hogy a fénytelefon biztosítja a boszélgetés titokban maradását, ebben a tekintetben tehát a rádió felett áll. Egyelőre fény által csak abban az esetben lehet a hangot továbbítani, ha a leadó és a felvevő készülékek között állandó kontaktus van. Nagyobb távolságra azonban egyelőre még nem sikerültek a kísérletek. Angol lapok szerint a brit haditengerészet már a háború alatt használta Rankine professzor most nyilvánosságra került fénytelefonját. A hadihajók fénytelefonj útján közölték mondanivalójukat egymással.

— **Egy spiritiszta a sötét seanszokról, önmagáról és a spiritizmusról.** Bonyodalom egy aradmegyei birtok körül. A Lloyd-társulat és kulturprogramja, Egy cluji uriaszony az örömtanyákon. Zalaegerszegről egy aradi bodegába, Színművész lesz egy ügyvéd tánc-tanárból, Balogh Böske, H. Gergely Gizi és Tompa Béla portréi. Figyelem a korzót, — novellák, humoreszkek, kül- és belföldi művészeti cikkek és tanulmányok, valamint bélyeggyűjtési hírek képezik az Erdélyi Élet legújabb számának tartalmát.

— Révay Lexikon XVI. előjegyzés, üzl. könyvek, dossiék. Kerpelnél.

— Vásznakat Strasser divatruházában vásárolhat a legolcsóbban Aradon.

— Február 17-én műsoros, jelmezes gyermek-bál a Gyermektelruházó Egylet rendezésében a Feliér Keresztben.

— Egy férj, akit az utcára kitétek, Találka hólapda rendszerben. Vajszivü Richard házassága, Szomorú történet tiz kicsi zsidóról, Galíciai történet, Egy levél 26 éves utazása, Londoni legenda, stb. című szenzációs cikket közöl az „Aradi Fáklya” mai legújabb száma.

— A hölgyek csakis Rozsnyay-féle Serail-crémet használjanak.

— Márkosfalvi Barabás Márton székely festőművész kiállítása február 3-án nyílik meg az aradi Kulturpalotában.

Erdély statisztikája.

(Jakabffy Elemér dr. érdekes ki-mutatása.)

(Saját tudósítónktól.) Nagyonfontosságú munka jelent meg a napokban az erdélyi könyvpiacra amely világot derít az eddigi téves erdélyi statisztikai adatokra. A Romániához csatolt területekről csak egy újabb statisztika van amelynek azonban az a hátránya van, hogy a községek benne hely ségnévtárszerűleg vannak feltüntetve. A régi statisztika másik hibája az, hogy főleg nemzetiségi megosztás adatai vannak feltüntetve a régi beosztások alapján. Dr. Jakabffy Elemér a „Magyar kisebbség” szerkesztője egy oly statisztikát állított össze, amelyben nemcsak a helyes adatok vannak meg hanem feltünteti, hogy a régi hiányos vagy téves. Nemcsak nemzetiség szerint állítja össze a hatalmas művet, hanem felekezeti szerint is az új megyei beosztások figyelembevételével. A könyvben ismerteti Erdély eddigi statisztikáit, azok szerzőit és főbb adatait egészen az 1910-iki népszámlálásig.

A legelső erdélyi statisztikát Verancsics állította össze a tizenhatodik században, amikor szerinte az erdélyi románság száma az összlakosság egynegyed része volt. Ismerteti Nicolae Mazere statisztikáját, melyet 1900-ban állított össze és amely meg cáfolja azt a vádat, hogy a magyar hivatalos statisztika meg lett volna hamisítva, amennyiben Mazere is majdnem ugyanannyi román mutat ki. Közli az 1919. évi békétárgyalások számára készült román memorandum statisztikáját, melynek anyaga majdnem teljesen azonos az 1910. évi magyar összeállítással. A különbség is csak úgy áll elő, hogy a görög katolikusokat és a görögkeleket összeadták és a magyarok számából levonták az izraelita vallású lakosság számát. A statisztika szerint Aradmegyében 1920-ban 4 százezer lakos volt, amelyből kétszázötvenezer román, harmincezer német, százezer magyar, tízezer zsidó és tízezer különböző nemzetiségű.

Nagyon érdekes a könyvnek az a része, ahol megírja, hogy az erdélyi románokból, magyarokból és németekből hány százalék tud a másik nemzet nyelvén. Adatai szerint; egymillió magyar lakos közül 22.6 százalék tud románul és 8.4 németül, a másfél millió román anyanyelvűekből 11.8 százalék tud magyarul és 1.4 németül és a negyedmilliónyi németek

anyanyelvű lakosságból 34 százalék tud magyarul és 58.7 románul. Az érdekes munka még megállapítja, hogy 1913—14-ben a román népis-kolák majdnem 2 millió kor. államse-

gélyben részesültek. A könyv alapos munkáról, lelkiismeretességről és tudásról tesz bizonyosságot és az eddigi erdélyi statisztikákat messze felülmúlja.

LEGUJABB.

Venizelosz végleg elhagyja Görögországot.

Athenből táviratozzák: Venizelosz miniszterelnök ragaszkodik ahhoz az elhatározásához, hogy lemond és végleg elhagyja Görögországot. Elutazása előtt a görög néphez prokla-

mációt fog intézni politikai végrendelet formájában. Ugy tudják, hogy Venizelosz még ma átadja lemondását.

Lázadások Oroszországban a szovjeturalom ellen.

Omszkból táviratozzák: Föl-fegyverkezett parasztok felgyújtották az omszki szovjetházat a népbiztosok taácsknzása alatt. A tömeg az égő házból menekülő népbiztosok után kött, akik közül huszonkettőt megöltek. Ezután ki-

vonult a vörös katonaság, amely nagy vérfürdőt rendezett a lázadó parasztok között. Hasonló események Déloroszország több községében játszódtak le az utóbbi napokban.

Megvesztegetett

Ókopi történetíró.

(Bebizonyították Herodotoszról, hogy pénzért hamis történelmet írt.)

Budapestről jelentik Schwarz Gyula, a kiváló budapesti történész 1899-ben a Magyar Tudományos Akadémiában tartott felolvasásában megállapította Herodotoszról, hogy 445-ben Krisztus előtt egy Anitosz nevű atheni polgár indítványára az atheni állam tiz talenton (60,000 dragma) horribilis összeget szavazott meg Herodotosznak azért, hogy történelemkönyvében hamis adatokat jegyezzen fel Athénre vonatkozóan és ugyancsak hamis adatokkal homályosítsa el Téba és Korintosz város történetét.

Schwarz Gyula álláspontjával szemben Christ, a híres müncheni görög irodalomtörténet-író még Herodotosznak fogta a pártját és hasonlóképpen Herodotosz mellett írt Ranke Lipót is. Herodotosz védelme mindezt tartott, most azonban Ranke új kiadásában a Herodotoszt védő adatokat a német történelemtudomány helyesbitette, tehát 2400 évvel a nevezetes szubvenció-ügy után Herodotosz a történetírás és a klasszika filologia az annak idején Plutarhosz által emelt vádban olmarasztalta és megállapította, hogy tiz talentonért egyszerűen meghamisította a görög történelmet.

A Herodotosz-féle hamisításoknak klasszikus példája a maratoni ütközet leírása, melyben Herodotosz szerint 5,288.000 főből álló perzsa hadsereg vett részt, holott Kteiziász perzsa orvos feljegyzéseiből és Delbrück és Welzhoffer német történetírók számításából azóta tudjuk, hogy a perzsák hadserege legfeljebb 80—100 ezer ember volt. A Herodotosz-féle Xerxes-hadat az akkori seregszállító perzsa hajók száz év alatt sem tudták volna átszállítani a tengeren.

Jégünnepély Aradon.

(Az Aradi Korcsolya Egylet farsangi mulatsága.)

(Saját tudósítónktól.) A legnagyobb érdeklődés előzi meg az Aradi Korcsolya Egylet február 3-án vasárnap délután 4 órai kezdettel rendezendő jelmezes jégünnepélyét. Hasonló méretű jégünnepély ezideig Aradon még nem volt és ezért érthető a Közönség körében megnyilvánuló érdeklődés. Az egylet vezetőségénél ezideig a jelmezes megjelenésre jelentkezők száma meghaladja a százat. Fáradtságot nem ösmerve állítja össze az igazgatóság Hady Antal igazgató vezetésével a legváltozatosabb és a legérdekesebb műsort. Katonazene kíséreté mellett fog felvonulni a jelmezes menet, amit követni fog a virslí kapkodás, majd a lepényevés, utána zsákfutás, azután pedig az est ki magasló pontja: a jégkirálynő választás. A királynő virágos szőnyegen fogja a hódolók tömegét üdvözölni. Végül táncverseny, francia négyes shyppi és java táncolása a jégen.

Az ünnepség alatt a Kioszk épületében elhelyezett asztaloknál az egyleti hölgyek fogják a fáradt táncolókat és jó ösmerőssel ket díjmentesen étellel és melegítő italokkal ellátni. Kedves jelenet lesz a pokol bejártatánál körülbelül 12 ördög szerepe, kik rácsapnak a gyvanutlanul lvelő párokra, kiket Lucifer hajlékába magukkal hurcolva — a pokol hőmérsékletéhez hiven — izzó, forró cujkával, vagy forrált borral kínálnak meg.

Az Aradi Korcsolyázó Egylet jégünnepélyét a Korcsolyázó közönség farsangi ünnepévé öhajítja avatni és egész bizonyos, hogy Arad korcsolyázó életében felejt-hetetlen nap lesz ez.

Itt említjük meg, hogy szombaton, február 2-án délelőtt 11 órától 1 óráig és délután 6—8 óráig katonazene játszik a pályán.

— Aradi újságírók jelmezesestje február 2-án a Központi szálló nagy-termeben.

Lyssoform

A lequeitói száműzöttek szomorú sorsa.

(Nem igaz, hogy pompában élnek —: Nincsen elegendő fehérnemű. —: Ajándékok Ausztriából és Magyarországból. —: A spanyol királyi család figyelmes gondoskodása.)

Budapestről jelentik: A Pester Lloyd Schiager-Eskertsau Albin dr.-nak, a Habsburg-család vagyoni ügyei intézőjének közlései alapján rendkívül érdekes, de egyúttal megdöbbentő részleteket is közöl néhai Károly király családjának lequeitói sorsáról. E jelentésből vesszük az alábbi részleteket:

Arról beszélnek, hogy Zita kasszát vásárolt és gyermekeivel együtt most fejedelmi pompában él. Minden szó hazugság. Ismeretes, hogy az elhunytt király özvegyének és gyermekeinek nem volt otthonuk, úgy, hogy fénytelenek voltak a különböző városokban való lóságos szállodaéletet élni és lemondani a legszerényebb kényeletről is. Amikor pedig lakást kaptak, melyet egy spanyol arisztokrata bocsátott a rendelkezésükre, ez az állapot sem tartott sokáig, mert nemsokára pénzügyi követelekkel fordultak Zitához, amelyek ket nem tudott teljesíteni. Amikor a Lequeitio környékén lakó földbirtokosok arról értesültek, hogy Zitát és gyermekeit az a veszély fenyegeti, hogy lakás nélkül maradnak, gyűjtést rendeztek, amelynek jövedelméből megvettek egy házat és azt ellátás nélkül bocsátották a száműzöttek rendelkezésére. Ez a nagylelkűség is bizonyította, hogy milyen nagy rokonszenvnek örvendenek Spanyolországban. E rokonszenv számos meghatározható apróságban jut kifejezésre. Így például — sajnos — nem titok, hogy a lakószobákat néhányszor lefűtötték. A szobák hőmérséklete most, télvíz idején 10—12 fok Celsius. A lakosság is segédkezik és nemcsak, hogy pénzt nem tart igényt hanem a halászok legszebb halait a királyi családnak ajándékozzák és nem akarnak fizetséget elfogadni. Rossz nyelvek ezt a megfogható aldozatkésztséget is gyanúsításokra használták fel. Elterjesztették a hírt, hogy Lequeitóban „kariista propagandát” üztek.

Ámbár Zitát és gyermekeit, különösen legidősebb fiát, Ottót, néhányszor megörvendeztetik a tisztelet eme jele, mégsem tudnak megszabadulni egy kiros érzéstől. Keserű dolog rászorítani a jótekonyságra, mert Lequeitóban valóban szűkös az élet. E halászfaluban nincsen hus. A lakosság csak halakon él és Zita családja is kénytelen volt hónapokra le-

mondani a húsetelről. A spanyol király véletlenül értesült arról, hogy a gyermekek testileg nem fejlődnek, mivel táplálkozásuk hiányos és elrendelte, hogy minden héten kétszer küldjenek Madridból húst és zöldséget Lequeitóba. A városban ugyanis, a karfiót kivéve, zöldséget sem lehet kapni.

Még szomorubb, hogy nincsen elegendő fehérnemű. A bécsi és budapesti vár gazdagon felszerelt fehérneműszekrényeit lefoglalták, sőt néhai Károly királynak Brandeisben lévő fehérneműjét a csehszlovák köztársaság elkoboztatta. Amikor a spanyol anyakirálynő Lequeitóban járt látogatásban, a kis Adelheid főhercegnő éppen beteg volt és a magas vendég megakart nézni a kis betegre. E beteg látogatás következménye volt, hogy egy nappal később két ágylakó érkezett Madridból. Ilyen körülmények között nem is lehet arra gondolni, hogy titkárokat alkalmazzanak, akik elintéznék az Ausztriából és Magyarországból érkező számtalan levelet.

Karácsonykor és újévkor Magyarországból és Ausztriából láda számra érkeztek ajándékok. Mi tagadás benne, legfőbb ideje volt, hogy segítség érkezzék. Havonként hátezer pezterára van szükség, hogy fedezzék az éppenséggel nem „királyi háztartás” költségeit. Ezt az összeget főként Ausztriából és Magyarországból érkező adományokból teremtik elő. A magyar és osztrák koronák nem mindig elegendők arra, hogy fedezzék a szükségletet és ezért örömmel volt Zita és gyermekei számára, amikor az ünnepekben meglehetősen nagy adományok érkeztek. Nagyon szomorú, hogy Károly király gyermekeinek nincsen megfelelő téli garderobjuk és hogy csak most tettek szert meleg téllabátókra, sálókra és gyapjúharisnyákra. Ezt legfőképpen egy bécsi hölgynek lehet köszönni, aki lankadatlan buzgalommal gyűjtött ajándékokat. Minder ismert római szállító ajándékot küldött és fehérneműt, kalapokat és ruhákat kívül, számos sütemény és édesség is érkezett. Urbáné — így hívják az említett hölgyet — most érkezett vissza Lequeitóból és könnyes szemekkel beszélt arról az elfragadtatásról, amelyet az ajándékok kiváltottak. Érdekes az is, hogy szegény firohi fadaragók karácsonykor művészileg kidolgozott jászoljárdákat küldtek, a melyben Zita és Ottó a Magváltó előtt térdelő miniatűr jászolbroscsok láthatók.

Új numerus clausus.

(Egy amerikai professzor rémlátása. — A betörők tulságos szaporaságától félti a világot. — A gyermekáldás korlátozását kívánja.)

Ross dr. chicagói egyetemi tanár könyve került a kezembe, a mely a kiváló szociológusnak érdekes statisztikai adatait tartalmazza az egyes társadalmi osztályok szaporaságára vonatkozólag. Adatait természetesen elsősorban az amerikai néposztályok köréből veszi. De leszámítva túlzott pesszimizmusát, el lehet mondani, hogy fejtegetései nagyjában az európai társadalomra is ráillenek.

A tudós professzor szerint az amerikai vagyonos családok az egyke-rendszer hívei. De és ez az érdekes, a vagyonos amerikaiak dr. Ross tanár szerint, csak a fiuban kedvelik az egyes számot. Leányoknál megelégszenek az egynek — a felesével is. T. i. a statisztikai adatok szerint egy-egy vagyonos amerikai családra — 1/2 leány jut. Közepes jövedelmű családoknak átlag három gyermekük és olyan szülőknek, akik könyöradományokból élnek, átlag hat gyermekük van.

Érdekes, hogy az egyke-rendszer kedvelő amerikaiak olyan családokból származnak, amelyeknek három gyermekük volt. A nagyszülőknek öt gyermekük és a dédnagyszülőknek pedig — a régi jó erkölcsi feltevések szerint — 7—8 gyermekük volt.

Ross dr. fejtegetései során megtudjuk, hogy az amerikai népesség egynekedének annyi a gyermeke, mint a másik három negyednek együttvéve. De — és ez a baj — a társadalomnak tulszaporá negyedéhez a könyöradományokból élők, a gyöngelműiek, a betörők tartoznak. Vagyis: a társadalomnak értéktelen, vagy éppen veszélyes elemei. Ugy, hogy ezeknek a tulságos elszaporodása egyenesen fenyegeti a világ biztonságát. A születéseket ellenőrző hivatalok feladatát lesz, hogy a társadalom értékes és veszélyes osztályai között az egyensúlyt helyreállítsa. Az emberiség a legutóbbi 60 év alatt megkétszereződött és fél, hogy 200 esztendő alatt tízszer akkora lesz mint a mai. És akkor — dr. Ross tanár szerint — mégha elegendő enyhítő lenne is, a föld oly sűrű népességű lenne, hogy nem lenne érdemes élni. És az emberiség tulságos elszaporodásának járványok, háborúk és éhínség lennének a következményei.

Az amerikai professzornak persze tulsótélen mutat a horoszkopja. Semminemű nehézséget nem okozna, ha a földet a mainál tízszer sűrűbb népesség lakná. Az egyetlen akadály, ami még leküzdésre vár, a néptömegek egyenlőtlen elosztása. A természet erőit gazdaságosabban kell kihasználni. És nem lehet szó az értéktelen, vagy veszélyes osztályok gyermekáldásának erőszakos korlátozásáról sem. Legfeljebb arról lehet a törvényhozásnak tennie, hogy egy-egy szülő gyermekét csavargás helyett életük tizenötödik évéig — iskolába járjanak.

Dr. Mezey Zsigmond.

Nyomorgó gyermekek.

(Akció a német gyermekek feisegélyezésére.)

A németországi nagy munkanélküliség legelső sorban a munkanélküliek gyermekeit sújtotta. A fejlődő gyerekek még a legszükségesebb táplálékhoz sem tudnak hozzájutni, aminek megdöbbentő eredménye van. Drezdában az orvosi vizsgálat megállapította, hogy 1200 gyermek közül 285 hátrgerincelváltozásban szenved, miután a hiányos táplálkozás következtében az izmok nem képesek a hátrgerincet egyenes helyzetben tartani. Amerikai statisztika szerint Németországban nyolc millió munkanélküli van és ez a szám napról-napra szökik felfelé. Az összes államok most elhatározták, hogy segítségére sietnek az éhezőknek. Amerikában Allen generális, a Rajnavidék volt főparancsnoka, Angliában Asquith volt miniszterelnök áll a segítő akció élén. Romániában erős mozgalom indult meg a német gyermekek segélyezésére. Cosma Lucia intervenciójára a miniszterium engedélyezte az akció megindítását. A mozgalom élén Grete Eschker a temesvári német nőegylet elnöknője áll, aki fáradhatatlan buzgalommal dolgozik. Főleg az anyákhoz folyamodik, mert azok értik meg, hogy mi az, ha egy gyermek szenved. Gyűjtő kiáltványt bocsátott szíjjel a romániai anyákhoz és kéri őket, hogy járuljanak hozzá a német cél kivívásához. A szeretet adományokat Grete Eschker veszi át Temesváron, IV. Bulev. Carol (Hunyadi-ucca) 24. szám alatti irodájában és ugyancsak ő gondoskodik, hogy az adományok Németországba az illetékes helyre jussanak.

SAKK.

Rovatvezető: Dr. Janny Géza.

35. Bécsi játszma.

Játszották Mährisch-Ostriban, 1923. augusztusban.

Világos: Hromadka. Sötét: Dr. Lasker E.

1. e2—e4, e7—e5 2. Hb1—c3 (Hampe vezette be a gyakorlatba a múlt század közepén Bécsben, tehát joggal illeti meg a neve), Hg8—f6 3. f2—f4, d7—d5 4. f4×e5, Hf6×e4 5. Vd1—f3, Hb8—c6 (Teichmann szerint f7—f5 a legerősebb) 6. Ff1—b5, He4×c3 7. b2×c3, Ff8—e7 8. d2—d4, 0—0 9. Fb5—d3, f7—f6 10. Vf3—h5, g7—g6 11. Fd3×g6, h7×g6 12. Vh5×g6, Kg3—h8 13. Vh6—g6, Kh8—g8. Remis. (Münchener Schachzeitung.)

14. Feladvány.

Dr. Paikoska Emil Prága (A „Hanauer Anzeiger“ 1923. évi versenven első díjat nyert.)

Világos: Kb7; Vb5; Hg2; Fh4; gyalogok: b2, c2, f3.

Sötét: Kd4; Ve1; Fa3; Ha2; g8; gyalogok: e2, f2, f6, h3, h6.

3 húzásban matt.

(Augsburger Schachblatt.)

KÖZGAZDASÁG.

Olcsóbb árak.

(Áreres az aradi piacon.)

(Saját tudósítónktól.) Élénk forgalom mellett zajlott le a mai hetipiac, amelyen számos vidéki termelő is résztvett. Az árak meglehetősen estek, úgy hogy ma a rendőség igénybevétele nélkül is lehetett tojáshoz négy lejes áron hozzájutni. A vidéki termelők tévedés folytán maradtak múlt héten távol az aradi piactól. A vidéki községek csendőrsége tévesen fogták fel a prefektus rendeletét, amely szerint a megyéből tilos élelmiszert kiszállítani és a községek állomásánál nem engedték a termelőket áruikkal a vonatra ülni, azzal a megindokolással, hogy biztosan ki akarják teményeiket szállítani a megyéből. Amikor a prefektus erről tudomást szerzett, azonnal értesítette a csendőrségeket, hogy a termelőket akadálytalanul engedjék a városba jönni.

Annyit máris megállapíthatunk hogy a prefektus rendelete nagyon jótékony hatással volt a mai hetipiacra és most már hisszünk abban is, hogy sikerül a piaci árakat helyes mederbe visszaterelni.

Mai árak a következők voltak az aradi piacon: burgonya 4-5 lej kilogramonként, tojás 4 lej darabja, tej 6 lej, tejfel 20-25 lej literenként, vaj 80-100 lej kilogramonként. Gyümölcsárak: alma 8-20 lej, dió 22 lej kilogramonként. A gabonapiacra az árak emelkedő irányzatot vettek: buza 600-620 lej, árpa 440-480 lej, kukorica 470-480 lej, zab 400-420 lej métermázsánként. Az állatvásáron szintén emelkedtek az árak, ami a közepes felhajtás dacára uralkodó élénk keresletnek tulajdonítható. A mai állatvásáron ismét szép számmal volt idegen vásárló, ami egy csöppet sem vált hasznára az aradi vevőknek. Árak: marha 12-16 lej, borjú 22-24 lej, sertés 32-34 lej kilogramonként élősúlyban.

= Segélybélyegek felemelése. A Kereskedelmi és Iparkamara közli: A segélybélyegilletékek 1924. január 1-től kezdődőleg a következőképp emeltettek fel: 10 baniról 25-re, 25-ről 50-re, 50 baniról 1 lejre, 1 lejről 2-re és 5 lejről 10 lejre.

= Az adóvallomások benyújtásának határideje. Az aradi pénzügyigazgatóságához tegnap a pénzügyminisztériumtól rendelt érkezett távirati rendelkezés értelmében az adóvallomások benyújtásának határidejét február harmadikáig határozották el. Arra való tekintettel, hogy harmadika vasárnapra esik, a pénzügyigazgatóság közlése szerint, a vallomást benyújtó felek számára vasárnap déli 12 óráig tartanak hivatalos órákat az adóhivatalokban.

= Magyar-osztrák devizaforgalom. Bécsből táviratozzák: Arkauer Gusztáv, az Osztrák Nemzeti Bank igazgatója kijelentette, hogy hétfőn Budapestre érkezik a magyar-osztrák devizaforgalmi egyezség végleges szabályozása céljából. Hangsúlyozta, hogy a megállapodás mind két országra nézve az egyezség kedvező létrejötte után új helyzetet terem, amennyiben a devizaforgalom ismét a rendes mederbe terelődik.

= A hordóhitelesítés új rendje. Az ipari és kereskedelemügyi minisztérium mértékhitelítési vezérigazgatósága 316000/1923. számú rendelete szerint az új és régi hordókat beégetett gyártási számmal kell ellátni. Ha a hordók ujak, a gyártási szám, a gyár jele, vagy cégének kezdőbetűje égetendő be. Ez alá jön az ürtartalomnak literekben való jelzése és a tara. Ezen adatok közé égetendő be a hitelesítési jegy és pedig úgy, hogy a következő évek hitelesítési jegyeire is maradjon hely.

= Eladott aradi ingatlanok. Legyel Anna eladta a Str. Remus 49. sz. házat 30.000 Lejért ifj. Popovics Constantinnak. — Özv. Várady Kálmáné eladta a Str. 29. Decembrie 3. sz. házat 250.000 Lejért Wollmann Emilnének. — Sodom Györgyné eladta a Strada Porumbaru 15. sz. házat 200.000 Lejért Goica János és nejének.

Valutapiac.

Aradi valutaárak. (Február 1.) Francia frank 9.60, svájci frank 35, dollár 202, dinár 2.35, szokol 6, lira 8.80, angol font 8.80, magyar korona 0.0055, osztrák korona 0.0028.50. **Külföldiek:** Budapest külföldi 155, belföldi 235, Bécs 360, Prága 5.80, Zürich 34.60, Milano 8.75, London 8.60, Páris 9.30, Newyork 201, Belgrád 2.30.

Temesvári valutaárak. (Február 1.) Newyork 200, dollár 201, London 855, angol font 860, Páris 9.30, francia frank 9.90, Milano 8.74, lira 8.65, Zürich 34.60, svájci frank 34.25, Prága 5.75, szokol 5.65, Belgrád külföldi 2.31, belföldi 2.28, dinár 2.25, Budapest külföldi 180, belföldi 225, magyar korona 220, Bécs 358, osztrák korona 348.

Zürichi nyitás. (Február 1.) Amsterdam 215.87.50, Newyork 577, London 2488, Páris 27.05, Milano 25.15, Prága 16.77.50, Budapest 0.02.04, Belgrád 6.70, Bucuresti 2.91.25, Bécs 0.0081.50.

Zürichi zárás. (Február 1.) Amsterdam 215.75, Newyork 576.25, London 2482, Páris 26.95, Milano 25.17.50, Prága 16.75, Budapest 0.02.04, Belgrád 6.70, Bucuresti 2.91.25, Bécs 0.0081.50.

Bucuresti tőzsdézárás. (Február 1.) **Külföldiek:** Páris 9.20, London 851, Newyork 201, Milano 8.80, Zürich 34.50, Bécs 0.0028, Prága 5.79, Budapest 0.0060. **Valuták:** Napoleon 770, Léva 1.30, török lira 1, angol font 845, francia frank 9.30, svájci frank 35, lira 8.80, drachma

3.80, dinár 2.25, dollár 201, lengyel marka 0.00020, osztrák korona 0.0028, magyar korona 0.0050. szokol 5.65.

Budapesti devizaközpont jegyzései. (Február 1.) Napoleon 113.000, Belgrád 380-405, Bucuresti 168-180, London 140250-150250, angol font 140550-150550, Milano 1425-1525, lira 1435-1535, francia frank 1540-1650, Prága 941-1011, Bécs 0.46.05-49.35.

Budapesti értéktőzsdézárás. (Február 1.) Magyar Hitel 668.000, Osztrák Hitel 191.000, Salgó 692 ezer, Rima 136.000, Ganz Danubius 4.350.000, Kőszén 3.000.000, Szlavónia 92.000, Kereskedelmi Bank 1.530.000, Schlick 98.000, Cu Kor 3.825.000, Csáky 28.000.

Szerkesztői üzenet.

A klikk-ör. A klikkekre hívja fel figyelmünket. Tudjuk, látjuk, ismerjük a társadalomnak ezt a régi betegségét. Bizonyos hitvány kis figurái a társas életnek vakósággal foglalkozásszerűleg üzik a klikkek megszervezését. Jelentéktelen, üres lelkű egyének oly módon szeretik bekezdévesíteni a társaságba, hogy nagy munkával, mondhatnánk homlokuk verejtékével, széttagolnak, darabolják tépni egy-egy szűkebb társadalmat. Mikor ördögi munkájukat így elvéggezték, akkor kiválogatnak a társaságból néhányat, vagyon, hivatali állás, vagy csak a saját megbízhatlan izlésük szerint és azokból összedrótózzák a klikket. A társadalom maga rendszerint gyenge, vagy indolens hozzá, hogy ellentállna a klikkörnek (azért klikk-ör, mert szigorúan örökösök a klikk kerekeire.)

Vannak önérték nélkül szűkösök, kik szinte szomjúhozva nézik, hogy mi történik a klikk titokzatos határain belül. Ezeket lenézni, megrugdalni, ha közeledni próbálnak visszalökődönni: a klikk-ör legnemesebb sportszervezője és legfőbb feladata.

A klikk-ör füttyül a társadalmi szabályokra. Mert úgy érzi, hogy neki ez is meg van engedve. Modortalan, mint egy részeg bodum. A nőket tegezi, néha kézzelfoghatólag is illetlenkedik velük. És nézik neki. Mutató ujját magasra tartva begörbiti és uccán, társaságban, így inti magához klikkije hölgyeit. Tőle mindent elviselnek, neki minden szabad. Mert ő az eredeti, a kedves, a modortalan, a szemtelenül bájos, unokorított jó fiú.

Amíg a társadalom lelki sebesültjei beteges hárságból, vagy bár mi más okból a klikk-ör sakkfiguráivá alacsonyodnak le: addig megérdemlik az önértéket, a ma-

guk életét élő emberek legmélyebb megvetését.

B. L. Arad. Bejelentő-lap másolatot kérvény útján kell beszerezni. A kérvény a readó-prefektúrához címzendő. Illetőségi bizonyítvány kérvényéhez a következő akták melléklendők: születési bizonyítvány, házassági anyakönyvi kivonat, igazolvány, hogy mióta adófizető polgár, a kérvényező és nincse adóhátraléka, személynazonossági igazolvány és erkölcsi bizonyítvány. Az aktákkal felszerelt kérvény a városi tanácshoz nyújtandó be. Illetőséget kizárólag román állampolgárok kaphatnak. — Dr., Kisjenő. A társulat Nagyszalontán játszik. A meghívó elment. Minél több ismerőssel együtt várjuk. — Vasutas, Nagyhalomgy. Az Acsev nál elvesztett kedvezményes jegyének érvényesítését — mint ezt már megtörtük — a CFR. vezérigazgatóságától kérje. — V. N., Arad. Legyen türelemmel, ügye folyamatban van. — G. K., Vinga. Legközelebb foglalkozunk ügyével. — R. F., Arad. Tényleg beszélnek arról, hogy visszajön. Biztosat nem tudunk.

Aradi mozi hírek.

* A helység kalapácsa címen szombaton és vasárnap ötletes, kacagtató filmet vetít az Uránia színház. A kép főalakja a szenzációs Fatty, akinek játékán már annyit kacagott az aradi közönség.

* Szombaton utoljára vetíti az Apolló az utolsó idők legszenzációsabb politikai drámáját. A királyi udvar fényét összeesküvés árnyai borítják el, melyeket izgalmas s érdekfeszítő jelenetek után lelepleznek. A mozgalmas film, melynek rendezése bámulatba ejti a nézőt, főszerepeit Magda Sonja, Max Neufeld, Tini Lenders játsszák.

* Az Apolló- és Uránia-mozgó színház előadásai ma, szombaton 3, fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

* Salem Aleikum címen megható keleti drámát vetít hétfőn és kedden az Uránia mozgószínház. Abunadar fia a dráma egyik főalakja, aki apjával Mekkába indul, de utközben rablók fogságába kerülnek. Abru Samat Irás seikje udvarához kerül a gyerek, aki gazdája fiával mély barátságban talál egymásra. Hosszu évek múltán a két jőbarát utnak indul Mosul városa felé. A város kapujában megtudják, hogy tovább menniük lehetetlen, mert pestisjárvány dühöng, de ebből a pillanatban egy csodaszép nő tűnik fel, aki nem tudván a veszélyt, bemegy a városba. A fiatal Abunader utána megy s élete veszélyeztetésével megmenti Kelet szépségét.

* Izgalmas kalandorfilm kerül színre Pique-Ász címen vasárnap, hétfőn és kedden az Apolló mozgószínházban. A bosnyák határ mentén történik a dráma, ahol a hegyek között elhagyatottan áll Jebitzky kastélya. Ugyanitt él Femia, aki több száz tagu rablóbandát tart hatalmában s amikor meghátrál, hogy Lebitzky halálos beteg, feleségül megy hozzá. Megdöbbentő jelenetek következnek, míg végül különös és izgalmas módon menekül anyja házából.

„Mattyasovszky Ilonával”
a főszerepben

„Pique asz” Vasárnap, hétfőn és
kedden az

Apolloban

Repülőgépen országokon át.

Lestyán Sándor érdekes utleírása.

Ma számunkban közöltük Lestyán Sándor első utilevelét, amelyben Budapestről való elindulását és timisoarai kalándját írta meg. A cikk végén szófiai távirat alapján jelentettük, hogy a magyar újságíró Ferdinand bulgáriai községben lezállami kényszerült. Timisoarától ferdinandig tartó útjának érdekes részleteiről Lestyán Sándor a következő cikkben számolt be lapjának:

(Ferdinand.) Kétezer méteres ra gyogó, fehér cukorsüvegek torony sodnak alattunk és egy keskeny völgy, ahol a vasutvonal vezet. Karánsebesen át le a Dunához. Fenségesebb és megrendítőbb most a repülés, mint a sík, sima föld fölött. A legerősebb szívet is megremegett, mikor a repülőgép unásá lenéz és nem lát talpalattnyi helyet sem, ahol rossz idő, vagy esetleges motorhiba miatt leaszakadhatnánk.

De a pilóta hátraint a fejével, hogy a motor nagyszerűen belemegdedett a svungba. S a temesvári felszállás után alig egy órával egy keskeny ezüstcsík kanyarog az ereszködő hegyek tanácsában: a Duna!

Mint régi, kedves ismerőst idvözöljük. Soha nem örültünk úgy a megpillantásának, mint most, immár csak 2500 méter magasságban, egyre alább és alább ereszkedve a völgy felé.

Turn-Szeveren is elmarad apró játékházai és vagy tíz-tizenöt ször átrepülünk a Duna befagyott tükörén. Mert a Duna szeszélyes, kanyargó, mi még „légvonalban” vesszük az utat. A tulsó part már Bulgáriát. Tízszor is odaát vagyunk, de tízszor Románia felé kerülünk újra.

Felhők fölött.

Már Vidámt várjuk odalemm, amikor — valahonnan — a szél egy gomolygó, hömpölygő hófehér felhőtengert kerget felénk. — Nem is felénk, hanem odánk. Kétezer méteren, felhők fölött szállunk. Nem látunk semmit, csak alul csupa felhőt, s fejtünk fölött a végtelen kék eget, a ragyogó napot. A földre most hős esk. Itt derült, tiszta az ég. Addig-addig, míg a pilóta gödröt talál a felhők között, pár száz méteres szakadék csupán, de ezen át (mint a látszó megfordított, kicsinyítő tüvegén) apró házacskák és egy templom torony, barátságos földi inogetnek.

A göd tés ereszkedünk. Motor

nélkül. Siklórepüléssel. Ijesztő, valószínűségi artista-mutatvány, de pompásan sikerül. Háromszáz méterig bukunk, mintha valami láthatatlan drót tartana a Napból s már felettünk viharzanak a felhők. Ez Vidám. A völgy bejárata, mely Szófia felé vezet.

A Dunától végleg elfúcsuzunk. Nem látjuk viszont egész a Fekete tengerig. Ő Romániában marad. Mi Bulgárián repülünk keresztül. A völgyben el kellett búcsuznunk — búcsú — a Naptól is. Hegyek között, ligyes vidéken a legszeleesebb az időjárás. Az előbb még deris és felhős lesz. (Igaz, hogy kétezer méterrel feljebb most is deris!)

Bulgár falvak maradoznak el egymásután. Majdnem mindegyikben egy-egy török mecset. De a sok kupolás, oroszok templomok körül, apró viskók csoportosulnak sok szőlő, sok erdő, kétoldalt szelid dombok és lenn, a völgyben a vasut.

A látóhatár szélen újra magas, havas hegyek körvonalai ködlenek újból havazik, le kell szállni, melótt még a nagy bulgáriai hegyláncokhoz érünk.

Keressük az alkalmas helyet. Minden faunál ötven méterre ereszkedünk alá. Kettőnél, háromnál nem sikerül. A negyediknél igen. Az alumínium madár simán a földre ér. A kerekék még gurulnak. Éppen nyolc-tíz méterrel egy árok széle előtt megtorpanunk. Ki ugrom a gépből, a közelben katonák gyakorlatoznak. Nem tudjuk, melyik falu ez a sok közül. A bulgár katonák megmondja: nem falu, város. Francia nyelven nyomtatott névjeggyemmel elfoliam, vissza a többiekhez, s a következő percben már egy bulgár százados áll előtttem, szalutál és udvariasan jelent, hogy mindenben rendelkezésünkre állanak. Mire van szükségünk? Nincs-e valami baj?

A kis város: Ferdinand.

Bulgária északi részén van, nyolc van kilométernyire Szófiától.

Katonai őrséget kérünk a repülőgépek éjszakára. Nyomban kirendeli, még most, a gyakorlatozó katonák közül. A katonák harsányan éljeneznek (persze a maguk nyelvén), mikor megtudják, hogy magyar repülőgépről van szó. A kapitány lován egy ordonánc a városba lovagol, hogy kocsi hozzon nekünk. Az ezred kocsiját.

— Utlevéleinket, csomagjain-

kat szeretnénk átvizsgáltatni. — ajánljuk fel.

— Semmi szükség rá. Hiszen az urak magyarok. — hangzik a kapitány válasza.

Mire a kocsi a városka egyetlen szállodájába és vendéglőjébe érünk, kiderül, hogy már a szobánk is be van fűtve, az asztalunkon meleg tea, kenyér, ermi és hirtváros vár, a kapitány a lovasküldöncével ezt is megrendelte. Valóságos elhatározás a szeretet a figyelem ezér jelével. Jön a város katonai parancsnoka, az ezredes. Nekik is ez az első kérdés:

— Mit parancsolnak az urak? Tíz percen belül telefonál a szófiai magyar követségre, hogy holnap tovább indulunk és asztalhoz invitál. Az asztalunknál is még a polgármester, a rendőrség főnöke, egy-két katonatiszt, ügyvéd, orvos és egyszerű lakosruhában, booskorban — néhány bulgár paraszt is. Egy festői népviseletbe öltözött öreg bulgár magyarul szól hozzánk:

— Isten hozta... Isten hozta... Mi újság Budapesten?... Magyar malommunkás. Husz éve dolgozik már itt. De a felesége is magyar, a veje is, a gyerekei is, az unokái is... Vacsora közben megtudjuk, hogy a véletlen Bulgáriának egyik legnevezetesebb városába vezetett bennünket.

A bulgár kommun fővárosa.

Most jut eszünkbe, hogy a kis városban nagyon sok ház össze van lövöldözve. Több ház porig égett. Egyik-másik most épül újonnan.

Igen, — hangzik a magyarázat, — ez mind a kommun maradványa. A múlt év szeptemberében, mikor egész Bulgáriában felütötte fejét a bolsevista mozgalom. Ferdinandban tört ki legelőször. Itt sékelt a bulgár Kun Béla, akit George Dimitrov-nak hívtak, két főemberevel, Vasil Kolarov-val és Todor Lukánov-val együtt. George Dimitrov tanító volt, mint a legtöbb vezetőjük s azzal kezdte, hogy tucatszámra gyilkoltatott a városban. Egész Bulgáriában sehol se volt olyan rettenetes a bolsevizmus, mint éppen itt.

— És az ellenforradalom győztes katonái hosszut álltak a kommunistákon? — Kérdeztük az ezredes.

Csődalkozó hangon válaszolta: — Bocsanát, uram, ha a „Balkánon” vagyunk is, hogyan képzei ezt? A győztes ellenforradalmi hadsereg senkit sem engedett bántani. Akiről bebizonyosodott, hogy bűnös, azt átadtuk a polgári hatóságoknak. Nagyon sokan le vannak csukva, de a bolsevikek nagyrészenek nem történt semmi bántódása. Minden csöpp bulgár vért kár a veszített háboru után! Nem?...

— De a katonaság azóta itt ragadt, — tette hozzá. — Bulgária

egész furcsa, különös ország. Van nek szelcsendes, nyugodt hónapjai, de nem tudni mikor, hirtelen, mi felhőtlen égből a nyári zivatar, egyszerre csak kirobban valami... Én mint újságíró, rosszkor jött, — szólt mosolyogva — most nincs vihar, derült az ég, nézze! Odakinn hogy ragyognak a csillagok!...

— Legalább holnap tovább repülhetünk, — jegyezte meg a pilóta, akit csak ez érdekelt az egész beszégetésből.

Retörő háztulajdonos.

(Bosszúból kitette lakója butorait. — Több százezer lej kár.)

(Saját tudósítónktól.) Az arad államrendőrségen egy érdekes körülmények között végrehajtott betörés lopás ügyben tették ma délelőtti feljelentést. A feljelentés szerint özvegy János Jánosné Strussu Sirianu (Aulich Lajos-ucca), 1. szám alatti lakos lakásába házi gazdája betört, az udvarra kidobálta butorait és a lakásból 220.000 lej készpénz, nagyszegű ékszer, és fehérmű elűnt. János Jánosné tegnap délután ment el lakásáról és este kilenc órakor tért vissza. Megdöbbenve látta, hogy az összes butorai az udvaron vannak szétszórva, lakását feltörték és minden értékét hiányzik. Az esetről jelentést tett a rendőrségnek, ahol ma délelőtti megállapították, hogy a betörést Rujea Florea a ház tulajdonosa bosszúból követte el, mert ki akarta lakóját a lakásból tenni. Rujea több embert felbérelt, akinek segítségével fejszékkel betörték a lakás ajtaját és a lakásból az ablakon és az ajtón keresztül mindent kidobáltak az udvarra. Közben valószínűleg a felbérelt emberek a szekrényben talált ékszert és készpénzt ellopták. Rujea Florea a feljelentés szerint egyszerű parasztember, nemrég tért haza Amerikából és több millió készpénzzel rendelkezik. A rendőrség szigorú nyomozást indított a betörés tettesének kézrekerítésére. A bosszúálló háztulajdonos ellen pedig megindult az eljárás.

A szerkesztésért ideiglenesen:

KÖCSY JENŐ
felel.

Cenzurat: Dr. ROMUL MAGER.

Román fordítások

pontosan készülnék a 10018 Kelet hírlapirodában, Arad.

Hotel Splendid

TIMISOARA

(Temesvár) főszékhely.

3 perenyire a főpályaudvartól, újonnan épült elsőrangú modern családi szálló utazóknak. Mérsékelt árak. 715

SIR A GYERMEKE?

Miért nem használ

HÖFER-gyermekhintőport és

HÖFER-gyermekkrómet?

Lloyd 2344 897

„ELGA”

Egy szerzetes élményei, Magda Sonjával a főszerepben ma szombaton utoljára az

Apolloban.

Tarkaságok.

Érzéketlenített foghuzás. A napokban egy pécskai parasztagda beállított egyik ismert aradi fogorvoshoz és arra kérte, hogy huzza ki fájós fogát. A fogorvos megvizsgálta a fogat és kijelentette a parasztagdának, hogy az nagyon rossz állapotban van és hogy azt injekcióval fogja kihuzni. Egyben azt is megemlítette, hogy injekcióval drágább a huzás. A parasztagda beleegyezett az injekciós huzásba. A fogorvos befejezte a foghuzást, aztán megmagyarázta a páciensnek, hogy most körülbelül egy negyedóráig várakoznia kell, akkorára az érzéketlenítés hatni fog. A parasztagda erre azt felelte, hogy ő ad dig elmegy ügyes-bajos dolgát elintézni, egy negyedóra múlva visszajön. Az orvos hiába várt vendégére, az többé nem tért vissza. Arra gonolt, hogy a furfangos paraszt amikor azt tapasztalta, hogy az érzéketlenítés hatott, úgy határozott; miért huzassa ki a fogát amikor az már nem fáj? A fogorvos már napirendre tért az eset felett, míg másnap egy kolle gájával találkozott, aki a legnagyobb meglepetésére mesélte:

Barátom, tegnap olyan esetem volt, amely még nem fordult elő praxisomban: Egy pécskai parasztagdának érzéketlenítés nélkül huztam ki a zápfogát és dacára, hogy hatalmas gyökere volt, még az arcizmasemrándult meg tőle...

SEFF, FATTY és SMATTY-val vigjáték műsor ma szombaton és vasárnap az Urániában.

GOERZ

kamrák, objektívek, filmpakk — tekercsfilm lemezek — látcsövek.

Képes árjegyzéket ingyen küld:

L. B. Gibson vezérképviselő

București, Str. Sevastopol 13. 7222 „Rador” 840

Tosse gyártmányok:

Bismogenol, Fluidcystol, Gonocystol, Hexacystol, Mollentum basicum, Mollentum scabiosum, Oxyuratum pro klisma, Oxyuratum tabletta, Peptozone, Pyracetin tabl., Pyracetin pulvis, Primitatum fluidum, Pranatol, Stenersan, Styptural liquidum et injectio, Walodigan. 468

Dr. Földes & Hehs, Arad.

Megvételre keresünk:

Házat, tüzeltet, ingatlant. Jakásberendezést, zongorát, szőnyeget, stb. „VICTORIA” Iroda, Arad, Piața Avram Iancu 16. 7410

ASTRA,

Sectia Motoare, ARAD

elsőrangú asztalosokat keres repülőgéposztálya részére.

10012

ASTRA Prima Fabrica Romana de Vagoane si Motoare S. A. Arad.

Bánáti fénykép-nagyító vállalat,

Timisoara, III. ker., Holló-uca 45. szám,

Összes szakmába vágó reprodukciókat, pasztell, olajfestményeket készít. 315

Régi fogakat és törött arany fogakat

a legmagasabb árban veszek

D' Moudjalled és Deutsch Mussa

vizsgázott fogászok ARAD, 14115 Buf. Reg. Ferd. 17., József főherceg-u 17.

Cof. 299-924.

PUBLICATIUNE.

Tribunala Arad publică ca in urma cererei lui Alexandru Klein dom. in Arad in baza ordinului 4070-1915. M. E. să introduș procedura de concordat forțat fără faliment.

Ca supraveghietor de avere este denumit dr. Sever Popoviciu avocat din Arad.

Creditorii sunt somați ca creanțelelor in modul prescriș in §. 28. a susmenționatului ordin să de anunță până in ziua de 1. Martie 1924. căci in caz contrar nu vor avea drept de votare.

Termen pentru desbatere să fixeze pe ziua de 15. Martie 1924. a. m. orele 9 la Tribunal Arad etajul I. sala No. 74.

Efectul de drept a procedurii să incepe eu ziua de 21. Ianuarie 1924.

Arad, la 21. Ianuarie 1924.

720 - O. V. Soireson, m. p. judac.

Használjunk kizárólag

„PLANTOL”

legjobb növény ételzsirt, mert tiszta, egészséges és szapor.

KOSERUL előállítva, szigoruan az ortodox izraelita rituálék szerint.

Kapható az élelmiszerüzletekben. 6626

Dávid József, Arad, Str. E. Ciorogariu 15. Vécsey-u. 7

Butorokat részleire kedvező fizetési feltételek mellett 487 beszerezhető

Garai Károly

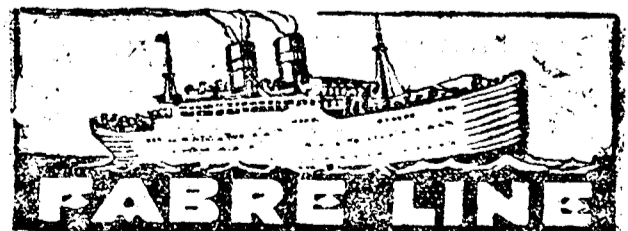
butor raktárából. ARADON, Calea Banatului (Asztalos Sándor-u.) 5/12.

Figyelem! Férfi-, fiu- és gyermek-ruha eladás! Figyelem!

JOSIF MUZSAY JÓZSEF cég

Arad, a Városi Színházzal szemben 691 eladásait 1. é. február hó 20-ig mélyen leszállított árak mellett a következőképen eszközözi:

- Fiu és gyermekruhák, felöltők 10% engedménnyel,
- Férfi öltönyök és felöltők 15% engedménnyel,
- Téli kabátok, bőrkabátok, téli mikádók, szőrmés bekecsék 20% engedménnyel,

Francia-Hajózási Társaság. — Direkt vonalak átészállítás-ment. CONSTANTA direkt NEWYORK. CONSTANTA—CANADA. CONSTANTA—JAFFA—MARSEILLE. CONSTANTA—DEL-AMERIKA

Felvilágosításokért és jegyek iránt lehet érdeklődni. „SARNIA” Pasagiul Comedia, BUKAREST és „Reclama”, Cluj.

HAVRE—NEW-YORK

Gyorspostajáratok
KANADA—KUBA—MEXIKO—
NEW—ORLEANS—HAITI—
ANTILLAK—ÉSZAKAFRIKA
felé.

Felvilágosításokat nyújt.

Soc. „SARNIA”

Pasagiul Comedia, BUCUREȘTI és „RECLAMA” Cluj.

„Rador” No. 910. 457

En Csillag Anna

185 cm. hosszú óriási Loreley hajamat az általam feltalált kenőcs és szappan 14 havi használata után kaptam. Ez az egyedüli szer hajhullás ellen és annak növeését előmozdítja, a fejbőrt erősíti. Férfiaknál előmozdítja a teljes, erőteljes szakállnövezt és rövid használat után úgy a haj, mint a szakáll természetes lényű és sűrűségi lesz és megkímél a legvégsőbb korig idő előtt korai megöszléstől. Egy tégely kenőcs Lei 50.— Egy darab szappan Lei 35.— Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában vagy az összeg előzetes beküldése mellett a romániai főlerakatból:

Gracia Kosmetikai Laboratorium ARAD. 13775

Benzin, nyersolaj, és szivógáz

MOTOROKAT

Malomhenger rovatkolást vállal
Aradi Vasipar r. t.
Vasöntöde és Gépgyár
ARAD. 308

**Lejtározás miatt női kabátok, ruhák, selymek
mélyen leszállított áron kaphatók:**

**„PARIS” Modellházban, ARAD, (városházá-
val szemben)**

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket **5 nap** szavatol-
ást számítjuk.

Minden szó hirdetéséért **Ára 250 lej.**

Vastagabb betűvel **5 lej.**

A vastagabb betűvel **hívást** szava-
kat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket **délután 5 óráig** ve-
szünk fel.

Az apróhirdetéseket **előre** kell fizetni.

A legkisebb hirdetés **ára 10 szög**

25 lej.

Vasárnap **25 %-al** drágább.

A kiadóhivatal fenntartja magának a
jogot, hogy az olyan apróhirdetés szö-
vegét, amelyik tartalmánál fogva ere-
deti alakjában nem közölhető, megvál-
toztassa.

Levelezés.

EGYEDÜLLÉTET megunva, finomlelkű
ur discret barátságára vágyom. Levelet
„Vizkedélyű” jellegre Postrestant Arad.
714

Alkalmazás.

FEHÉR varrónő házakhoz ajánlik, hogy
vidékre is megy. Önmekét az Aradi Köz-
löny kiadóhivatalába kér. 721

FRANCIA társalgónőt beszélőgyakorla-
tok céljából keresek. Ajánlatokat az
Aradi Közlöny kiadóhivatala továbbít.
616

MODERN pariprózásokkal vállal Prichia
kertész Arad IV., Str. Cornel Leucutia
52. (Dugonics-ucca 50.) 6684

PÉNZTARNOKNŐNEK, vagy elárulató-
nőnek ajánlik, hogy németül és románul
beszélő intelligens nő. Cim Wallinger
hirdetőjében Arad. 15.009

ISPANT, családost keresek azonnali
belépésre, ki kertészetben járta, vagy
kertészt. Bizonyítvány másolatokat Na-
lácy Géza Piz. Hunedoara. 588

VASKERESKEDŐSEGÉD, fiatal, állandó
alkalmazást nyer Kovács Soma Társá-
nál Arad. 702

**CAUT un scrietor la Primăria din Săm-
bănteni pe de plin vărsat in agenda de no-
tariale. Leafa 1500 lei lunar. Postul sa
poata ocupa imediat. Notarul comunal.
705**

INTELLIGENS, megbízható, egyedül ál-
ló özvegy, házvezetőnő állást keres.
Vidékre, vagy pusztára magános urhoz
is megy. Leveletet „Állandó otthon” jel-
legre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába
kér. 406

JOIRASSAL bíró Kezdet hivatalnoknő
azonnali belépésre felvétetik. Czitter La
jos és Társa r.-t. Arad, Strada Unirei
(Fábian-ucca) 10. 10.013

SZOBALÉANY jó bizonyítványokkal,
két személyhez felvétetik. Arad, Strada
Greceanu (Perényi-ucca) I. 10.013

SZOBALÉANY jó fizetéssel felvétetik.
Cim Arad, Bul. Regele Ferdinand 57-59
716

Lakás.

ELEGANSAN bútorosított szobát keres-
kés urihölgy, lehetőleg Szechenyi-göz-
malom közelében. Címeket az Aradi
Közlöny kiadóhivatalába „Magányos”
jellegre kérek. 672

LÉPCSÓHAZI bejárattal bíró földszin-
tes szoba bútoroztatlanul kiadó.
Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 15.040

VÁROS beltérületén esinos különbejártu
szoba kerestetik. Ajánlatok „Jól fizetek”
jellegre Központi szállodába, Arad, ké-
retnek. 695

Vétel és eladás.

KÉT klubfotelt bőrből, esetleg mokett-
ből megvételre keres dr. Weil ügyvéd
Arad, Str. Eminescu 4. 717

PÁLINKA üst, három hektós teljes fel-
szereléssel eladó Mészáros József ven-
dőglősnél Pancotan. 15.010

BIEDERMAYER és roccó szalon, egy
darab szőnyeg és 3 darab ebédlő sző-
nyeg, nagy tükör, különböző villany-
lámpák, hálószoba berendezés, kis asz-
tál 2 székek, hintaszék, scheslon, buto-
rok lepedő, törülköző, ágy és asztal-
mű, arany órák, asztalterítők, sörös ser-
vis, dísz tárgyak, ezüst és china ezüst
gyertyatartók, stb. eladó. Arad, Strada
Consistorului 12. (Batthyány-ucca 23.)
I. emelet. 1000

HÁJAT vesz, mindenféle modern haj-
munkák, hajfonatok, legolcsóbban Fi-
schernéi Arad, Str. Mărășești (Kossuth-
ucca) 58. 704

KÉZIMUNKÁHOZ legszebb előrajzoló-
sok Erneszt kézimunka üzletében Ara-
don, színház mögött készíthetők. 108

TÖBB SZAZ éviolyan bekötött folyó-
irat és nagy tömeg hangleyrű olcsón ár-
sittatnak ki Kerpelnél Arad. — Ugyanott
kölcsonkönyvtár is. Telefon 385. 13.623

Világhírű valódi angol **Bauer Gyula** Arad, Minorita
Peterson tapipák **palota** kaphatók

Nemesített hatvani zárt
toku, kék

vetőmagmák

valamint az összes gazda-
sági és konyhakerti import

vetőmagvak

fajtiszta, elite minőségben
kaphatók

MS11

Mezőgazdák Kereskedelmi R.-T., Arad
(Gazdasági Egyesület)

CONVOCARE

Cassa de Pastrare Societate pe Actul din Aradul-Nou

lei va tinea a
54-a adunare generala,
la 24. Februarie a. c. orele 1/2, in localul propriu.

OBIECTE:

1. Designarea alor 2 membrii pentru verificarea procesu-
rului verbal si un secretar pentru conducerea procedurii
verbal.
2. Raportul directionii si al comitetului de supraveghere
al societilor pe anul 1923. Propunere referitoare despre impar-
tirea profitului si eliberare absolutului directionii si comi-
tetului de supraveghere.
3. Modificarea §§-lor 3, 8, 12, 16, 19, 28, 30, 47, 51, 53,
62, 67 din statuta.
4. Alegerea unui membru al consiliului directionii.
5. Plenipotentiarea directionii pentru a putea intraprinde
si rezolvi definitiv in competinta sa proprie, toate modificarile
decontinilor cerute de legislatura comerciala.
6. Eventuale propuneri.

Actiunea actionarilor care doresc a participa la adunarea gene-
rala, sunt rugati conform statutului, sa para la 23. Februarie
a. c. d. a la 12 ore, sa depuna actiunile si declaratiile-intercama-
scrise pe numele lor, la cassa institutului.
Aradul-Nou 20. Ianuarie 1924.

659 **Directiunea.**

EZÜST és dísztárgyakat, szőnyegeket,
antik dolgokat, háztartási cikkeket, fe-
hérszüket, butorokat, bizonynyba ve-
szek. Arad, Strada Consistorului 12.
(Batthyány-ucca 23.) I. em. jobb. 1000

VRSZÉK könyveket magas áron. Aján-
lom 110.000 kötetes kölcsonkönyvtáramat.
Krausz Paulina, színház-épület. 5426

IREDETI világos norvég csukamál-
ójai Marke Aarsaether, görvélykörös,
müdbajos, fejletlen, sápadt, angolkörös,
gyenge gyermekeknek és felnőtteknek.
Dr. Földes gyógyszerár Arad. 14133

HA olcsón és elegánsan akar berendez-
kedni, vegyen antik butort Salon Artis-
tic-ben. Arad, Bulev. Regina Maria (An-
drásy-tér) 20. 110

SVEICI hímzés, cérna csipkék, volánok
és mindenféle rövidárúk 10% kedvez-
mény mellett Hoffmann Sándor cégnél
Arad. Tanuló fiu, vagy leány felvétetik.
690

KLASSZIKUS Regénytár, Jókai összes
műveit, Lexikont vásárol Knieszer pa-
pírkereskedő Arad, Strada Vladimirescu
(Dobó-utca) I. 13565

ANTIK BUTOROK, modern és régi fest-
mények, perzsaszőnyegek, mütagyak,
antik ívez és porcellán tárgyak állandó
vétele és eladása. Vidéki meghívásra
kiutazunk. Ajánlatok a tárgyak és árak
megjelölésével Szépművészeti Szalon
Arad Ortutay-palota címre kiadandók.
13573

BUTOR RAKTAROMBAN ebédlők, háló
szobák, valamint kárpitos áruk olcsó
áron kaphatók. Wliegenfeld Arad, Str.
Eminescu (Deák Ferenc-u.) 40a) 13585

EGY három ajtósz tükrös szekrény el-
adó. Posch Arad, Str. Eminescu 15. 707

NUTRIA SZÖRMÉT VENNÉK. Lchet
használt férfi városi bunda jó állapotban
levő nutria bélése is. Címeket kérem
leadni (akár telefonon 151. szám) az
Aradi Közlöny kiadóhivatalában „Nut-
ria” jellegre. 20.007

ZONGORA bécsi gyártmány (hosszu
16,000 Lejért eladó. Cim Wallinger hir-
detőjében Arad. 15010

PLÜSSZŐNYEG szép világos színekben,
slig használt 2X3 mtr. eladó. Arad,
Piata Mihai Viteazul 6-9. (Ferenc-tér)
Antiqua. Magtekinthető d. e. 12-1616-ig. 722

MUTARGYAKAT, porcellánokat, japán
és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst
tárgyakat, perzsa és szimrászőnyege-
ket, egész gyűjteményeket a legmaga-
sabb áron vásárol a Salon Artistique
Arad, Bulev. Regina Maria 20. (Fischer
Eliz-palota.) 11695

HASZNALT ÓLOM megvételre kereste-
ik. Bővebbet a kiadóban.

Ingtalan.

ARAD, STR. COSBUC (Wesselényi-
ucca) 61. számú magánház 3 szoba für-
dőszobával eladó. Bővebbet ugyanott a
déli órákban. 307

ELADÓ egy ház mészárszéküzlettel, be-
rendezéssel együtt. Értekezni lchet Ni-
colae Macave mészáros és hentes üzlet-
ben Nagylak 1145. sz. alatt. 718

Különféle.

Különféle.

RÖVID ZONGORÁT, vagy pianinót ma-
gas összegért béreletre keresek. Ajánla-
tokat Aradi Közlöny kiadóhivatala to-
vábbít. 615

Ujságmakulatura

5 kgr.-os csö-
k magokban

kapható a kiadóhivatalban

MEGHIVAS

az Ujaradi Takarékpénztár Részvénytársaság

által folyó év február hó 24-én 1/2 órakor, saját ho-
lyiségében tartandó
54-ik rendes közgyűlésre.

NAPIREND:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hiteltelősítésére két részvé-
nyes választás és a jegyzőkönyv vezetésére egy jegyző
jelölése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az
1923. évi záróművekről, indítvány a tiszta nyereségny fel-
osztásáról és a felmentvény megadása az igazgatóság és fel-
ügyelő-bizottság részére.
3. Az alapszabályok 3, 8, 12, 16, 19, 28, 39, 47, 51, 53,
60-67 §§. módosítása.
4. Egy igazgatósági tag választása.
5. Az igazgatóságnak adandó felhatalmazás a cégbíró-
ság által metalan kívánt alapszabálymódosítások saját hatá-
skörében történendő eszközölése és ezeknek bejelentése iránt.
6. Esztleges indítványok.

Azon t. részvényesek, akik ezen közgyűlésen résztvenni
őhajtanak, felkértek, hogy saját nevükre szóló részvényeiket
az alapszabályok értelmében f. 6. február hó 23-án déli 12
óráig az intézeti pénztárnál térítvény mellett letéteményezni
kiváskedjenek.

Ujarad, 1924. évi január hó 20. **As igazgatóság**